

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/151/2009.

Iktatószám: Vj/151-256 /2009.

Nyilvános változat!

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa az Ormai és Társai CMS Cameron McKenna LLP Ügyvédi Iroda által képviselt **Magyar Kábelkommunikációs Szövetség** (Budapest) és az Ö. G. elnök által képviselt **Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség** (Budapest) eljárás alá vontak ellen versenykorlátozó megállapodás gyanúja tárgyában folytatott versenyfelügyeleti eljárásban meghozta az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást a tagfelvételi gyakorlatot érintő részében és a – szövetségi tagok által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló – mintaszerződések versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket, illetve a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését eredményező kikötéseivel kapcsolatos összehangolt magatartás tekintetében megszünteti.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye, annak bírósági felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított öt munkanapon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Versenytanácsnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A bíróság az ügyet tárgyaláson kívül bírálja el, azonban a felek bármelyikének kérelmére tárgyalást tart. Az ügyfél erre irányuló kérelmét a keresetlevélben terjesztheti elő.

I n d o k o l á s

I.

Az eljárás megindításának körülményei

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2009. december 7-én kelt Vj/151/2009. sz. végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség (a továbbiakban: MKSZ), valamint a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség (a továbbiakban: MKHSZ) ellen gazdasági

versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt, miután észlelte, hogy az MKSZ és az MKHSZ által kialakított mintaszerződések és tagfelvételi gyakorlat valószínűsíthetően sérti a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. §-ának rendelkezéseit, illetve alkalmas lehet az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikk (1) bekezdésének – jelenleg az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ.) 101. cikkének – megsértésére is.

2. A GVH rendelkezésére álló információk szerint az MKSZ és az MKHSZ egyes műsorszolgáltatókkal letárgyalt mintaszerződésekben tagjaiknak olyan előnyt kötnek ki, amelyből tagjaikon kívül mindenki mást kizárnak, tagságukat ugyanakkor diszkriminatív módon válogatják meg. Emellett a szóban forgó mintaszerződések esetenként olyan kitételeket is tartalmaznak, amelyek egységes elosztási feltételek alkalmazását írják elő a különböző platformok és műsorterjesztési módok vonatkozásában a műsorszolgáltatók számára.
3. 2011. február 3-án kelt, Vj/151-206/2009. sz. végzésével a GVH az eljárást a különböző platformok közötti egységes műsorelosztási feltételekre vonatkozó része tekintetében megszüntette, mivel a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogsértést, azaz a kifogásolt kikötések felek szubjektív akaratától független célját, versenykorlátozásra való alkalmasságát nem lehetett megállapítani, s az eljárás további folytatásától sem volt eredmény várható.

II.

Az eljárás alá vontak

II.1. Magyar Kábelkommunikációs Szövetség (MKSZ)

4. Az MKSZ 1994 márciusában jött létre az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Etv.)¹ alapján mint a kábeltelevíziós technológiát alkalmazó hírközlési szolgáltatók egyesületi formában működő országos érdekvédelmi szervezete. Az MKSZ – 2010. április 19-től hatályos alapszabályának² II.1. pontja szerint – alapvető feladatának a jogi, gazdasági környezet, illetve a szabályozás kialakításában való érdemi közreműködést, a fair és jogszerű szolgáltatói magatartás fenntartását, az etikai normák betartását és betartatását, a szakmai-etikai önszabályozás kialakítását tekinti.
5. Az MKSZ tagjainak és az általuk lefedett összes háztartásnak (előfizetőnek) a számát az alábbi táblázat tartalmazza.³

¹ A hivatkozott jogszabályt 2012. január 1-jétől hatályon kívül helyezte az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 209. § a) pontja.

² Vj/151-182/2009.

³ A feltüntetett taglétszám magában foglalja a szavazati joggal rendelkező tagokat és az ideiglenes tagokat is (zárójelben a szavazati joggal rendelkező tagok száma). Az előfizetőszám jellemzően a decemberi záró létszámot mutatja, kivéve a 2007. évet, ahol csak a májusi adat áll rendelkezésre. A 2009. év tekintetében a táblázatban szereplő érték nem tartalmazza a Vidanet Kábeltelevíziós Szolgáltató Zrt., az Antenna Hungária Zrt., a HB Agora Kft. és a Molnár Elektronikai Kft. adatát, akiknek ideiglenes tagkénti felvételére 2009 decemberében került sor.

	2005	2006	2007	2008	2009
Taglétszám	249 (243)	262 (245)	261 (260)	224 (223)	192 (186)
Előfizetős szám	1.156.835	1.193.361	1.316.296	1.169.659	1.668.895

6. A vizsgált időszakban az MKSZ tagjai voltak többek között a UPC Magyarország Kft., a Tarr Kft., a PR-Telecom Zrt., a Parisat Kft., a TV Network Nyrt., a Zelka Zrt., a Rubicom Távközlési Zrt., az Invitel Zrt., illetve 2009-től a Magyar Telekom Nyrt., a Fibernet Kommunikációs Zrt., az Antenna Hungária Zrt. és a Vidanet Kábeltelevíziós Zrt. is (utóbbiak korábban az MKHSZ tagjai voltak).
7. Az MKSZ adatszolgáltatása szerint a vizsgált időszakban a tagdíjakból és egyéb bevételekből származó éves nettó árbevétele az alábbiak szerint alakult.⁴

(ezer Ft)	2005	2006	2007	2008	2009
Tagdíjbevételek	39.034	43.186	42.265	45.396	46.382
Egyéb bevételek	26.526	41.187	53.948	36.461	40.025
Összesen	65.550	84.373	96.213	81.857	86.407

II.2. Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség (MKHSZ)

8. Az MKHSZ 1989 decemberében alakult, a magyar jog hatálya alá tartozó, műsorterjesztést végző elektronikus szolgáltatók országos érdekvédelmi szervezeteként. Az MKHSZ alapvető feladata a 2010. január 7-től hatályos alapszabály⁵ értelmében ugyancsak az érdekvédelmi feladatok ellátása a tagok számára a szakmai, jogi, gazdasági környezet, illetve az ezekre vonatkozó szabályozás kialakításában, továbbá az etikus és jogszerű szolgáltatói magatartás fenntartása.
9. Az MKHSZ tagjainak és az általuk lefedett összes háztartásnak (előfizetőnek) a számát az alábbi táblázat tartalmazza.⁶

	2005	2006	2007	2008	2009
Taglétszám	223 (87)	220 (86)	201 (78)	190 (73)	172 (64)
Előfizetős szám	962.746	1.001.454	902.804	936.425	878.743

10. A vizsgált időszakban az MKHSZ tagjai voltak többek között a Digi Távközlési és Szolgáltató Kft., HD Platform Kft., Pázmány Kábel Kft., Tarr Kft., illetve 2009-ig a Magyar Telekom Nyrt., a Fibernet Kommunikációs Zrt., az Antenna Hungária Zrt. és a Vidanet Kábeltelevíziós Zrt. is (utóbbiak ekkor átléptek az MKSZ-be).

⁴ Vj/151-182/2009.

⁵ Vj/151-188/2009.

⁶ A feltüntetett taglétszám magában foglalja a vállalkozói és a nem vállalkozói tagokat is (zárójelben a szavazati joggal rendelkező tagok száma).

11. Az MKHSZ adatszolgáltatása szerint a vizsgált időszakban bevételei az alábbiak szerint alakultak.⁷

(ezer Ft)	2005	2006	2007	2008	2009
Értékesítés nettó árbevétele	19.403	31.777	34.393	38.115	42.544
Tagdíjak	33.719	45.325	45.306	43.938	45.321
Pénzügyi műveletek bevételei	384	465	322	888	459
Egyéb illetve rendkívüli bevételek	742	229	0	0	153
Összesen	54.248	77.796	80.021	82.941	88.477

III.

A vizsgált magatartás gazdasági és jogi környezete

III.1. Műsorterjesztés

12. A műsorszolgáltatók által előállított tartalom műsorterjesztés útján jut el a nézőkhöz. Ez többféle módon is megvalósulhat. Egyik formája a földfelszíni műsorszórás, amelyre a vizsgált időszakban alapvetően analóg technológiával került sor, ingyenesen elérhetővé téve a fogyasztók számára az m1, RTL Klub, TV2 műsorát. Emellett 2008 decemberétől megkezdődött a digitális platformon történő terjesztés, eleinte ingyenes formában, mindössze néhány csatornát kínálva, később szélesebb kínálattal, ellenszolgáltatás fejében is.
13. Magyarországon azonban elsődlegesen a sokcsatornás vételi mód tekinthető elterjedtnek, azon belül a kábeles, (kódolt) műholdas és IP-alapú műsorelosztás. Az egyes technológiák előfizetőinek vizsgált időszakbeli alakulását mutatja az alábbi táblázat.⁸

	2005	2006	2007	2008	2009
IPTV	0	500	9.235	28.496	40.481
Előfizetéses műhold	171.054	320.639	473.966	544.103	620.281
Kábeltelevízió	2.164.407	2.158.721	2.454.272	2.376.020	2.440.697
Egyéb előfizetéses	85.000	65.000	40.155	38.359	37.000
Összesen	2.420.461	2.544.860	2.977.628	2.986.978	3.138.459

⁷ Vj/151-188/2009.

⁸ Vj/151-207/2009.

14. A táblázat adatai alapján látható, hogy a vizsgált időszakban a kábeltelevíziós technológia messze piacvezető volt. Ezt az előfizetéses műholdas elérési mód követte, mely a vizsgált időszakban jelentős növekedést produkált, elsősorban a DigiTV, a T-Home SAT TV és a HelloHD megjelenésének köszönhetően, ezek azonban vélhetően inkább a kábelhálózatok által le nem fedett területeken hódíthattak, tekintve, hogy a kábeltelevíziós előfizetős számok alakulását érdemben nem befolyásolták negatív irányban.
15. A műsorterjesztők jelentős része – ideértve az önállóan is jelentős alkupozícióval rendelkező legnagyobb szolgáltatókat is – csatlakozott valamelyik kábeltelevíziós szövetséghez. A két szövetség – tagjaik által képviselt előfizetős szám alapján mért – súlyát szemlélteti az alábbi táblázat.

	2005	2006	2007	2008	2009
MKSZ	48%	47%	44%	39%	53%
MKHSZ	40%	39%	30%	31%	28%
Szövetségek együtt	88%	86%	75%	71%	81%

16. A kábelszolgáltatók között – a történelmileg kialakult piacszerkezet okán – megtalálható néhány nagy előfizetői bázissal rendelkező szolgáltató, több közepes méretű szolgáltató és számos kisebb vállalkozás. Összességében a kábeltelevíziós műsorelosztók száma több száz, közülük a vizsgált időszakban a legnagyobbak a UPC Magyarország Kft., a T-Kábel Magyarország Kft., a Fibernet Zrt. és a Digi Kft. voltak.
17. A kábeltelevíziós hálózatok kiépítése jelentős beruházási költségeket feltételez, melynek megtérülése a később az adott területen elérhető előfizetők számának, a nekik kínálható szolgáltatások (televízió, internet, telefon) igénybevételének a függvénye. A hálózatépítés a sűrűbben lakott, lakótelepi jellegű környezetben fajlagosan olcsóbb, míg a ritkábban lakott, családi házas területeken drágább. A viszonylag magas belépési költségek okán a párhuzamos kábeltelevíziós hálózatok kiépítése nem jellemző, arra leginkább sűrűn lakott városi környezetben kerül sor. Éppen ezért a kábelhálózatok közötti verseny is jobbra az ilyen területekre koncentrálódik, ugyanakkor a kábeles platformnak a fentiekben bemutatottak értelmében az egyéb technológiák, így különösen a kódolt műholdas elérés, az IPTV és a sokcsatornás, előfizetéses földfelszíni terjesztés is egyre fokozódó kihívást támaszt.
18. A GVH a '90-es és 2000-es években számos versenyfelügyeleti eljárást folytatott kábeltelevíziós szolgáltatókkal szemben, gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja tárgyában,⁹ illetve több, a kábeltelevíziós piacot (is) érintő összefonódás hatásait vizsgálta.¹⁰ Ezen eljárásokban a vizsgálat tárgyára tekintettel szükséges volt az érintett piac meghatározása, amelyre az adott esetben elérhető technológiák és a hálózatos iparágakra jellemző földrajzi korlátok figyelembevételével került sor. Ennek megfelelően a GVH

⁹ Ld. pl. Vj-12/2000., Vj-27/2000., Vj-37/2000., Vj-5/2001., Vj-10/2001., Vj-20/2001., Vj-11/2002., Vj-18/2002., Vj-27/2002., Vj-14/2003., Vj-17/2003., Vj-22/2003., Vj-13/2004., Vj-31/2004., Vj-50/2004., Vj-3/2005., Vj-5/2005., Vj-37/2005., Vj-2/2006., Vj-4/2006., Vj-15/2006., Vj-27/2008., Vj-88/2008., Vj-119/2008.

¹⁰ Ld. pl. Vj-71/2000., Vj-72/2000., Vj-73/2000., Vj-74/2000., Vj-24/2001., Vj-158/2008., Vj-117/2010., Vj-118/2010., Vj-80/2011.

jellemzően a sokcsatornás, előfizetéses műsorterjesztési szolgáltatásokat tekintette egyazon érintett árupiacra tartozóknak, mivel az ingyenesen fogható analóg földfelszíni műsorvételi mód a kínálat szűkössége (mindössze három televíziós csatorna), a szabadon fogható műholdas szolgáltatás pedig a magyar nyelvű adások korlátozott elérhetősége és a kezdeti beruházások által képviselt váltási költségek miatt nem minősültek a kábeltelevíziós szolgáltatás ésszerű helyettesítőinek. Az érintett piac földrajzi dimenziója a kábelhálózatok lefedettségéhez igazodóan – jellemzően települési szinten – került meghatározásra.

19. Az évek múltával a sokcsatornás vételi módok elérhetősége az új platformok (digitális földfelszíni műsorszórás, IPTV szolgáltatás) megjelenésének, új piaci szereplők belépésének (különösen pl. a DigiTV a műholdas piacra) köszönhetően bővült, ez azonban nem feltétlenül kérdőjelezi meg a kábeltelevíziós szolgáltatók piaci erejét, gazdasági erőfölényes helyzetét – annak eldöntése ugyanakkor csak esetről esetre, az adott piac viszonyainak és szereplőinek fényében lehetséges. A kábelszolgáltatók piaci erejének fenntartásához – amint az az ÁV-2/2007. sz. média ágazati vizsgálat összefoglaló tanulmányában is megállapításra került¹¹ – hozzájárulhat helyzeti előnyük (mint a piacon már jelen lévő, ún. inkumbens vállalkozások eleve sok előfizetővel rendelkeznek), továbbá a kábeles technológia „triple-play” képessége, azaz azon jellegzetessége, hogy egyazon hálózaton többféle szolgáltatás (televízió, internet, telefon) biztosítására is képes, minek következtében a GVH arra a következtetésre jutott, hogy egy kábelhálózat legközelebbi helyettesítőjének, azaz a legérdemibb versenynyomás kifejtésére alkalmas platformnak egy párhuzamos kábelhálózat tekinthető.¹² Ennek ellenére a kábelhálózat létesítésével kapcsolatos költségek (az építéssel kapcsolatos kiadásokon túl ideértve a munkálatok időigényét, a tevékenység végzésének üzleti kockázatát) továbbra is jelentősek lehetnek, minek következtében az átfedő kábelhálózatok aránya hazánkban viszonylag alacsony (a vizsgálati jelentés szerint vélhetően 10% alatti, bár egyes piaci szereplők az arányt akár 20-25%-ra teszik).
20. A vizsgálat által beszerzett információk szerint a jelen eljárásban vizsgált tagfelvételi gyakorlattal érintett kábelszolgáltatók közül az Optanet Kft., a Gyopárosi KTV Kft., az I-Nett Kft., a QPS Kft., a Nyírbátori Közművelődési és Idegenforgalmi Kft., a Balmaz Intercom Kft. és a KalocsaKom Kft. részben olyan területeken nyújt szolgáltatást, ahol rajta kívül az MKSZ-hez vagy az MKHSZ-hez csatlakozott másik kábelszolgáltató is jelen van, míg az Antenna Stúdió Bt. és a Vésztő Önkormányzat Városüzemeltetési Iroda kizárólag olyan településeken tevékenykedik, ahol nincs párhuzamos kábelhálózat.¹³

III.2. GVOP 4.4.2. támogatási program

21. A kábelhálózatokra jellemző, az előző alfejezetben említett gazdaságosságok a hagyományos telefon hálózatokra, azok fejlesztésének motivációira is érvényesek. Ennek következtében a szélessávú internet szolgáltatások elérhetősége üzleti alapon elsődlegesen a sűrűn lakott városi környezetben valósult meg, legyen szó akár DSL, akár kábeles technológiáról. Az Európai Unió ugyanakkor a szélessávú internet elterjesztését a

¹¹ Ld. a Jelentés az ÁV-2/2007. sz. ágazati vizsgálatról című dokumentum 4.2.4. alfejezetét.

¹² Ld. Vj-80/2011.

¹³ Részletesebben ld. a Vj/151-223/2009. sz. előzetes álláspont 2. sz. mellékletét.

gazdasági fejlődés és a társadalmi felzárkózás egyik fontos mozgatórugójának tekinti, ezért azt közösségi forrásokkal is támogatja.

22. Magyarországon a szélessávú infrastruktúra fejlesztését célzó támogatási programok közül a jelen eljárás szempontjából a 2005-ben meghirdetett GVOP 4.4.2. emelendő ki, amely a szélessávú hálózatok önkormányzatok általi kiépítésének támogatását szolgálta Magyarország üzletileg kevésbé vonzó településein. A pályázat önkormányzatok és azok társulásai számára került meghirdetésre, amelyek a beruházások révén létrejött hálózatok tulajdonosaként eldönthették, hogy maguk üzemeltetik-e azt, vagy egy vállalkozásnak adják át üzemeltetésre. A vissza nem térítendő támogatás a projekt költségeinek 75%-át, minimum 10, maximum 250 millió Ft-ot tett ki. A pályázati kiírás iránt olyan jelentős érdeklődés mutatkozott, hogy a kormányzat a keretösszeget 4,7 milliárd Ft-ról 10,5 milliárd Ft-ra emelte, illetve a pályázatok befogadását fel is függesztette.
23. A kábelszövetségek azonban néhány anomáliára hívták fel a figyelmet a programmal összefüggésben. Egyrészt kifogásolták, hogy számos olyan településen is állami támogatással épült szélessávú hálózat, ahol már jelen volt egy üzleti alapon megvalósult hálózat vagy az kiépítés előtt / alatt állt. Nehezményezték másrészt, hogy a pályázati kiírásban megjelölt cél, azaz a szélessávú internet hozzáférést biztosító infrastruktúra kiépítésén túl sok esetben kábeltelvíziós szolgáltatás nyújtására is sor került (ugyanezen infrastruktúrán). A kifogások a rendelkezésre álló információk szerint mintegy 30-40 esetet érintettek.¹⁴ Ezen visszasságok kivizsgálása érdekében a két szövetség együttesen lépett fel a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (a továbbiakban: GKM), a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (a továbbiakban: NFÜ) és annak Gazdaságfejlesztési Programok Irányító Hatósága (a továbbiakban: IH), illetve egyéb állami szervek előtt.¹⁵ Ennek keretében 2007. augusztus 15-én a GKM, az IH, az MKSZ és az MKHSZ egy közös megállapodást írtak alá, amely rögzítette a szövetségi tagok észrevételeit és panaszait a GVOP 4.4.2-es pályázatok kapcsán. Az IH vizsgálata 2008 elején zárult le, azonban a kábelszövetségek számára nem megnyugtató eredménnyel,¹⁶ így érdekeik védelme, érvényesítése céljából további (köztük uniós) fórumokhoz fordultak.¹⁷

IV.

A vizsgált magatartás

IV.1. MKSZ tagfelvételi gyakorlata

IV.1.1. Az alapszabály rendelkezései

24. A 2004. szeptember 29. és 2007. december 31. között hatályos alapszabályok¹⁸ értelmében a szövetség tagsága teljes jogú (rendes), társult és pártoló tagokból áll. Az alapszabály 4.1.

¹⁴ Ld. pl. az MKSZ 2007. szeptember 24-i közgyűlésének jegyzőkönyvét (Vj/151-182/2009.), illetve a http://hvg.hu/itthon/20080520_eutamogatas_kabelteve_nfu honlapot

¹⁵ <http://www.ktv.hu/index.php?page=news&detail=1187273462&dir=2&start=&id=95&all=105&archive=1&cat2>

¹⁶ <http://www.ktv.hu/index.php?page=news&detail=1203503682&dir=2&start=&id=60&all=118&archive=1&cat2>

¹⁷ <http://www.ktv.hu/index.php?page=news&detail=1270618182&dir=1&start=20&id=30&all=119&archive=1&cat2>

¹⁸ Vj/151-182/2009., 1/a/1. – 1/a/4. melléklet

pontja szerint teljes jogú tag „kizárólag olyan természetes vagy jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, illetve egyéb szervezet lehet, amely:

- a. távközlési tevékenységet végez,
- b. a tagszervezet tulajdonviszonyaiból, vagy más okból következően nem áll fenn érdekellentét, vagy érdekellentét kialakulásának eshetősége a szövetség céljaival vagy a szövetség tagjaival szemben,
- c. távközlési tevékenységét az arra irányuló szabályok megtartásával végzi és azt az elnökség részére igazolja,
- d. tevékenységére vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíti,
- e. vállalja, hogy mindenkor előfizetői létszáma 50%-ánál több előfizetőre teljesíti a szövetség felé adatszolgáltatási és tagdíjfizetési kötelezettségét.”

A feltételes tagság kapcsán az alapszabály 4.2. pontja akként rendelkezik, hogy az a 4.1. pont c-d) alpontjában megjelölt feltételek teljesítésére szolgáló, összesen legfeljebb hét hónapos időtartamot takarja, mely alatt a feltételes tagot megilletik mindazon jogok és kötelezettségek, mint a teljes jogú tagokat.

25. A teljes jogú tagok tanácskozási és döntési (szavazati) joggal rendelkeznek, a szövetség közgyűlésén tisztségviselőkké választhatók. A közgyűlésen minden tagnak egy szavazata van.
26. A teljes jogú tag felvétele az alapszabály 8. pontja értelmében az elnökség támogató javaslata alapján a közgyűlés teljes jogú tagjainak 2/3-os egyetértő határozata alapján történik.¹⁹ Nem vehető fel tagnak az, akinek tagsági viszonya a szövetségből való korábbi kizárás folytán szűnt meg. Az elnökség a tagjelölt szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait körültekintően mérlegelve, egyszerű szótöbbséggel dönt a felvételi kérelem támogatása tárgyában, s terjeszti a kérelmet javaslatával együtt a közgyűlés elé. Amennyiben az elnökség a kérelmet nem támogatja, az nem terjeszthető a közgyűlés elé. A társult és pártoló tagságról az elnökség dönt, egyszerű szótöbbséggel.²⁰
27. A 2008. január 1-jétől hatályos alapszabályok²¹ a tagokat rendes (teljes jogú), ideiglenes, pártoló és tiszteletbeli tagsági kategóriákba sorolják, a rendes tagokon belül megkülönböztetve a nagyvállalkozói, középvállalkozói, valamint a kisvállalkozói és nem vállalkozói tagokat. Az alapszabály III.1. pontja szerint a szövetségnek – az önkéntesség elve alapján – tagja lehet az, aki felvételét kérelmezi, elfogadja a szövetség alapszabályát, szervezeti és működési szabályzatát, etikai szabályzatát, és akit – a tagi kategóriának megfelelően eljárásra jogosult szerv (elnökség vagy közgyűlés) – tagként felvesz. Nem

¹⁹ A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a teljes jogú tagok 50%-a + 1 fő jelen van. A megismételt közgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes, azonban ha a teljes jogú tagok száma 20% alá csökken, a közgyűlést be kell rekeszteni.

²⁰ Az elnökség a szövetség testületi irányító szerve, amely két közgyűlés között végzi a szövetség munkáját. Az elnökség egy elnökből és hat alelnökből (2010. január 10-től az elnökből és 11 elnökségi tagból) áll, akik a döntéshozatal során egyenlő jogokat élveznek, valamennyien egy-egy szavazattal rendelkeznek. Az elnökség határozatképes, ha tagjainak 50%-a + 1 fő jelen van.

²¹ Vj/151-182/2009., 1/a/5. – 1/a/10. melléklet

vehető fel tagként, akinek tagsági jogviszonya kizárással szűnt meg, és az ahhoz fűzött mentesülési időtartam még nem telt le.

28. Az ideiglenes tagsággal kapcsolatos szabályokat az alapszabály III.4. pontja tartalmazza. Eszerint amennyiben a rendes tagfelvétel céljából felvételre jelentkezőt az elnökség a rendes tagi kategóriák valamelyikébe besorolta, és a közgyűlésnek ily módon felvételre javasolta, de a közgyűlés még nem döntött, a tag ideiglenes tagsági jogviszonyba kerül. Az ideiglenes tagot megilletik mindazon jogok és kötelezettségek, amelyek a tényleges tagokat, a szavazati jog kivételével. A közgyűlésnek a rendes tag felvétele ügyében hozott határozata alapján a felvett tag a tagnyilvántartásban az ideiglenesből a rendes tagi kategóriába átvételezésre, az elutasított tag pedig törlésre kerül.
29. A rendes tagkénti felvételhez az alapszabály III.8. pontja értelmében a közgyűlésen jelen lévő rendes tagok 2/3-ának egyetértő határozata szükséges. A közgyűlés elé az elnökség – a tagjelölt szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait körültekintően mérlegelve – terjeszti a rendes tagsági felvétel iránti kérelmet, a tagi kategóriába való besorolási javaslatával együtt. Az elnökség a kérelem tárgyában egyszerű szótöbbséggel dönt. A határozatképesség szabályai a fentebb ismertetett módon alakultak.
30. 2009. szeptember 28-tól az alapszabály kiegészült, melynek értelmében nem vehető fel ideiglenes taggá az a személy, akiről igazoltan megállapítható, hogy kérelmének benyújtását megelőző magatartása vagy tevékenysége miatt felvétele esetén etikai eljárás lenne indítható vele szemben. Az alapszabály emellett azt is rögzíti, hogy az elnökség által rendes tagkénti felvételre nem támogatott (ideiglenes tagsági viszonyal nem rendelkező) kérelmező tagfelvételi kérelme a közgyűlés elé nem terjeszthető, sem az elnökség, sem más személy által. 2010. január 10-től – az alapszabály további kiegészítése alapján – a tagfelvételi kérelem beérkezését követően az elnök – a tagfelvételt gátló körülmény felmérése céljából – a felvételre jelentkező személy nevét, hírközlési tevékenységének jellegét és szolgáltatási területének megjelölését a szövetség honlapján a csak tagok számára (jelszóval) elérhető oldalon közzéteszi, és az elnökség az ideiglenes tagkénti felvételtől ezen közzétételt követő 8 napon túl, az addig az elnökséghez a tagjelölről beérkező információk alapján dönt.

IV.1.2. A tagfelvétel folyamata az MKSZ nyilatkozatai alapján

31. Az MKSZ előadta,²² hogy a tartósan nagy taglétszámra figyelemmel csak évente két alkalommal kerül sor közgyűlés tartására, a köztes időszakokban az elnökség jár el. A közgyűlés – a tagság döntése alapján – csak meghatározott ügyeket tart fenn saját hatáskörében, az ezen túli ügyekben az eljárást és a döntést az elnökség hatáskörébe utalja.
32. Az alapszabály rendelkezéseinek megfelelően az ideiglenes tagkénti felvétel az elnökség hatáskörébe tartozik, azzal, hogy az elnökség e döntése egyben a közgyűlés felé tett, rendes tagkénti felvételre irányuló javaslatnak is minősül, ugyanakkor a közgyűlés az elnökségi javaslattól eltérő döntést is hozhat. Amennyiben az elnökség a tagfelvételt nem támogatja, a kérdés nem kerül a közgyűlés napirendjére.
33. Sem az elnökség, sem a közgyűlés vonatkozásában nincs olyan feltételrendszer – az alapszabályban rögzítettek kivételével – ami a tagfelvételi kérelmek elutasításának alapját

²² Vj/151-003/2009.

(feltétlen okát) képezné, a tagfelvételi kérelmek önállóan kerülnek elbírálásra. Az elnökség tagjai, illetve a közgyűlés résztvevői a tagfelvételi kérelmekre vonatkozó álláspontjuk kialakítása során vélelmezhetően figyelembe veszik az ágazaton belül az egyes tagfelvételt kérelmező személyekről ismertté váló formális és informális információkat, illetve az elnökség rendelkezésére álló vagy az elnökséghez beérkezett tagi információkat.

34. A tagfelvétel iránti kérelem elutasításával kapcsolatban ugyanakkor az elnökség, illetőleg a közgyűlés sem jogszabály, sem az alapszabály szerint nem tartozik indokolási kötelezettséggel (sem a kérelmező, sem az elnökség / közgyűlés más tagjai felé). Ennek megfelelően az MKSZ az egyes tagfelvételi kérelmek elutasításának pontos okát nem tudta megjelölni, a vizsgálók felhívására csatolta azonban az általa megadott 10 kérelmezőre²³ vonatkozóan rendelkezésére álló elnökségi, illetve közgyűlési jegyzőkönyvek másolatát.²⁴

IV.1.3. A tagfelvételi kérelmek kezelése

35. A két szövetség által visszautasított vagy el nem bírált tagfelvételi kérelmekről rendelkezésre álló információkat összefoglalóan a Vj/151-223/2009. sz. előzetes álláspont 2. sz. melléklete tartalmazza.

Az MKSZ elnökségének illetve közgyűlésének döntései

36. A 2007. szeptember 24-i közgyűlés jegyzőkönyvének tanúsága szerint az elnök ismertette, hogy az előző közgyűlés óta több személy kérte a szövetségbe való felvételét, akiket az elnökség (pártoló illetve) feltételes tagként felvett. A közgyűlés döntése értelmében e tagok (Szamosnet Kft., Albertirsai KTV Kft., F. S. egyéni vállalkozó, Kábelmax Kft., Axián Kft., Szélmalom KábelTV Zrt., AKTV Kft.) rendes tagkénti felvétele megerősítést nyert.²⁵
37. A 2007. december 12-i elnökségi jegyzőkönyv tanúsága szerint ugyanakkor az elnökség nem támogatta a Vivanet Kft. tagfelvételét: „K. F. ismerteti azt, hogy (...) a Vivanet Kft. kérte tagként felvételét a szövetségbe és ismerteti a Vivanet Kft. által önmagáról nyújtott információkat. Többen jelzik azt, hogy a Vivanet Kft. IPTV szolgáltatást is nyújt, mely szolgáltatás nem konform a kábeltelevíziós, illetve kábelkommunikációs szövetségi alaptevékenységgel. Ezt követően a résztvevők részletesen megvitatják a jövőben tagként felvenni javasolt személyek tevékenységét.” A szavazás eredményeként az elnökség a Vivanet Kft. tagfelvételi kérelmét elutasította.
38. A 2008. szeptember 29-én tartott közgyűlésen a Csoki-Net Kft. és az Antenna Stúdió Bt. tagfelvétele került napirendre. A közgyűlés az elnökség által feltételes tagként támogatott vállalkozások felvételét nem erősítette meg, amiről az MKSZ elnöke ugyanezen napon kelt levelében tájékoztatta a vállalkozásokat.
39. Az Optanet Kft., az Opticon Group Holding Zrt. és a Gyopárosi KTV Kft. esetében – a 2009. március 10-i és 2009. április 1-jei elnökségi jegyzőkönyvek szerint – a tagfelvételt

²³ Vivanet Kft., Csoki-Net Kft., Antenna Stúdió Bt., Optanet Kft. (korábban: Tanet Kft.), Opticon Holding Group Zrt., Gyopárosi KTV Kft., P-Sat Hungary Kft., I-Nett Kft., TV Energy Kft., QPS Kft.

²⁴ Vj/151-182/2009.

²⁵ A szavazati arányok rendre a következőképpen alakultak: Szamosnet Kft. 69 igen / 4 nem / 14 tartózkodás, Albertirsai KTV Kft. 88 igen / 0 nem / 0 tartózkodás, F. S. egyéni vállalkozó: 65 igen / 4 nem / 16 tartózkodás, Kábelmax Kft. 86 igen / 0 nem / 0 tartózkodás, Axián Kft. 84 igen / 0 nem / 0 tartózkodás, Szélmalom KábelTV Zrt. 87 igen / 0 nem / 1 tartózkodás, AKTV Kft. (Algyő) 89 igen / 0 nem / 0 tartózkodás.

az elnökség sem támogatta. „K. F. ismerteti, hogy a Tanett Kft. alakult át Optanet Kft.-vé (Szentés) és kérte rendes tagként való felvételét, mellyel kapcsolatban – a levelezőlistán való közzétételét követően – ellenvélemény nem érkezett még meg. A jelenlevők közül többen jelzik azt, hogy aggályos lehet az Optanet Kft. felvétele.” Ezt követően az elnökség 2009. március 10-i egyhangú döntése értelmében az Optanet Kft. felvételére vonatkozó döntést további információk beszerzéséig elnapolták. A 2009. április 1-jei ülésen K. F. már arról tájékoztatta az elnökséget, hogy „az Opticon Zrt., az Optanet Kft. és a Gyopárosi KTV Kft. a GVOP 4.4.2-es pályázat során a kifogásoltak között voltak, ezért felvételük aggályos lehet. Ezt megerősített (sic!) az érintett tagok (Supra Kft., Fábi Kft.) megkerdezése, akik elleneztek a felvételüket.” Az elnökség egyhangú határozataival nem járult hozzá az Optanet Kft., az Opticon Group Holding Zrt. és a Gyopárosi KTV Kft. feltételes tagként való felvételéhez. Az elnökség döntéséről az MKSZ elnöke 2009. április 15-én kelt levelében tájékoztatta a vállalkozásokat, utalva arra is, hogy az elnökség támogatásának hiányában a tagfelvételt a közgyűlés sem jogosult tárgyalni.²⁶

40. A 2009. május 20-i elnökségi ülésen a P-Sat Hungary Kft. felvétele került napirendre. A jegyzőkönyv szerint a „P-Sat Hungary Kft. kérte rendes tagként felvételét. Tény az, hogy ezen cég forgalmazza a legokosíthatóbb készülékeket, ugyanakkor szoftvert nem biztosítanak hozzá és még a levelezőlistáját is moderálja akként, hogy azon nem kerülhet sor ilyen szoftverelérhetőség közzétételére. A P-Sat vezetője is jelentett már fel illegális szoftverhez jutási manipulációt illetve illegális dekóder forgalmazót. Az ASVA előzetesen úgy nyilatkozott, hogy bár ez a cég is a látóterébe került, azonban nem találtak tényleges okot velük szembeni eljárás indítására. Ezt követően a jelenlevők részletesen megbeszéltek a tagfelvétellel kapcsolatos érveket és ellenérveket.” A döntés értelmében az elnökség nem vette fel a P-Sat Hungary Kft.-t ideiglenes tagnak. Az MKSZ elnökének 2009. május 28-i, a vállalkozásnak címzett levele szerint az elnökség a P-Sat Hungary Kft. MKSZ-hez benyújtott pártolói tagfelvétel iránti kérelmét nem támogatta, mivel nem tartotta összeegyeztethetőnek a szövetség és a vállalkozás céljait és érdekeit.
41. Az I-Nett Kft.-t az elnökség 2009. január 28-án tagdíjtarozás miatt törölte a tagok sorából. A 2009. március 10-i elnökségi jegyzőkönyv tanúsága szerint ugyanakkor a törlést követően a vállalkozás tartozását megfizette, és kérte a tagi viszony helyreállítását. Az elnökség az ülésen egyhangúan hozzájárult az I-Nett Kft. feltételes tagként való felvételéhez új belépési díj befizetésével, azzal, hogy a végleges felvételről a tavaszi közgyűlés dönt. Ezzel szemben 2009. május 28-i levelében az MKSZ elnöke arról tájékoztatta az I-Nett Kft.-t, hogy felvételét az elnökség nem támogatta, így a közgyűlés sem jogosult a tagfelvételt tárgyalni.
42. A 2009. április 27-i közgyűlésen a TV Energy Kft. és a QPS Kft. tagfelvétele került napirendre. A TV Energy Kft. a közgyűlésen nem volt jelen, felvételét a közgyűlés az

²⁶ Erről az elnök később a közgyűlést is tájékoztatta. (Ld. 2009. április 27-i közgyűlés jegyzőkönyve, mely szerint „(a) közgyűlés elnöke ismerteti, hogy az elmúlt közgyűlés óta több személy kérte a szövetségbe való tagi felvételét, akiket az elnökség a továbbiakban ismertetendők szerint feltételes tagként felvett. Néhány felvételét kérő személy/szervezet felvételi kérelmét az elnökség nem támogatta az elnökség által beszerzett információk alapján, így a közgyűlés döntésére sem kerül már sor. Ezen szervezetek a következők: Optanet Kft., Opticon Holding Group Zrt., Gyopárosi KTV Kft. Mivel ezen szervezetek a GVOP 4.4.2.-ben érintettek voltak és amíg nem került zárásra megnyugtatóan ezen kérdéskör, addig nem javasolt tagi felvételük a tagok közti érdekelletét miatt.”)

elnökségi támogatás ellenére nem erősítette meg. Erről az MKSZ elnöke 2009. május 6-án kelt levelében informálta a vállalkozást.

43. A QPS Kft. képviselője jelen volt a közgyűlésen, és a döntést megelőzően ismertette a társaság tevékenységét. A jegyzőkönyv tanúsága szerint „(e)zt kövten B. B. (Parisat Kft.) ismerteti azt, hogy megítélése szerint a QPS Kft. ráépít a hálózatára. Ezt MKSZ tagként etikai kérdésnek tekinti és a tisztességes piaci magatartás szabályaiba ütközőnek arra is figyelemmel, hogy a Parisat Kft.-vel egyeztetést nem végzett. A felvételre jelentkező ugyanakkor 0 Ft-ért kínál 20 csatornás kábeltelevíziós és ezt a QPS Kft. az önmaga által üzemeltetett rádióban folyamatosan reklámozza, közzéteszi. Sz. S. válaszként ismerteti azt, hogy nem 20 csatornát adnak kábeltelevízióban 0 Ft-ért, hanem internettel együtt adják 6.400.- Ft-ért. Volt ugyan egy rossz reklám szórólap, amiből azonban csak mintegy 50 db került közzétételre és ezen valóban 0 Ft volt megjelölve, azonban ezen szórólapok bezúzásra kerültek. Csúsztatásnak tekinti azt, hogy 1000 m alatti hálózatot egyeztetés nélkül épít, mivel úgy a területi másik szolgáltatóval, a UPC-vel, mint a lakókkal, önkormányzattal egyeztetésre került sor. Nem vitatja azt, hogy a Parisattal nem került sor egyeztetésre, azonban ez a konkurenciaharc része, mivel a Parisat Kft. sem egyeztetett korábban. A korábbi tartalmú rádióreklám is visszavonásra került már, továbbá a reklám a médiatörvény szabályai szerint 20 percenként kerül csak közzétételre és már ez sem a 0 Ft díjú kábel-tv-t reklámozza, hanem az internet szolgáltatással együttes szolgáltatást. Van használatbavételi engedélyük optikára, az 1000 méteren belüli építés pedig csak 2009.04.02-én kezdődött, így van 60 nap a hírközlési szabályok szerint a bejelentés megtételére az NHH-hoz. B. B. (Parisat Kft.) szerint nem fogadható el a QPS Kft. által ismertetett körülmény, mivel megítélése szerint utólagos engedélyeztetésre került sor. A Parisat Kft.-nek eredetileg azért nem kellett egyeztetni, mivel akkor nem volt engedélyezett hálózata a QPS Kft.-nek.” A fentiek fényében a nagyvállalkozói tagozat nem támogatta a felvételt, mivel a cég működése etikai kérdéseket vet fel. A középvállalkozói tagozat információ hiányában nem támogatta a felvételt, míg a kisvállalkozói és nem vállalkozói tagozat a felvétel ellen nem emelt kifogást. A közgyűlés döntése értelmében a QPS Kft. – az elnökségi támogatás ellenére – nem került felvételre. Erről az MKSZ elnöke a vállalkozást 2009. május 6-án levélben is értesítette.

A tagfelvételt kérelmezők nyilatkozatai

44. A KalocsaKom Kommunikációs és Szolgáltató Kft. előadása²⁷ szerint 2008. április 15-én kezdte meg hivatalosan is internetes és kábeltelevíziós szolgáltatását, GVOP-pályázaton elnyert támogatással épített hálózatán. Tagfelvételi kérelmet nyújtott be az MKSZ-hez, de e-mailben csak annyi tájékoztatást kapott, hogy a pályázattal kapcsolatos ügyek tisztázásáig türelmét kérik, döntés azonban ügyében 2010 elejéig (két éven át) sem született, noha telefonon is érdeklődött már a szövetség elnökénél, aki a vizsgálatok elhúzódására, eredménytelenségére hivatkozott. A KalocsaKom hátrányos megkülönböztetésként értékelte az MKSZ ezen magatartását, különösen arra tekintettel, hogy tudomása szerint a szövetségen belül is voltak olyan tagok, akik GVOP-pályázaton nyertek, velük szemben ugyanakkor nem került sor szankció alkalmazására.

²⁷ Vj/151-022/2009.

45. Az Antenna Stúdió Bt. előadta,²⁸ hogy kérte tagfelvételét a szövetségbe, de később meggondolta magát, mert így látta célszerűnek.
46. A Gyopárosi KTV Kft. nyilatkozata²⁹ szerint először 2006 elején kérte felvételét az MKSZ-be. A nyomtatványok kitöltését és leadását követően a céget felkereste K. F., a szövetség elnöke, aki elmondta, hogy az MKSZ-en belül egyesek aggályosnak tekintik, hogy bizonyos kábelszolgáltatók a GVOP keretében nyert támogatással épülő önkormányzati (társulási) tulajdonban lévő hálózatokon szolgáltatóként megjelennek. A Gyopárosi KTV Kft. erre előadta, hogy hálózatai magánberuházásból épültek, s bár GVOP-s hálózatokon is szolgáltatni kívánnak, ezek csak kis részt képviselnek portfóliójukon belül, és versenyelőnyük sem származik belőlük, mivel elsődlegesen internet-célú, önkormányzati tulajdonú hálózatok lesznek. Amennyiben a hálózatokon kábeltévé-szolgáltatás is indul, annak finanszírozása (pl. fejjállomások kiépítése) nem pályázati forrásból, hanem önerőből történne. Ezt követően az MKSZ elnöksége a Gyopárosi KTV Kft.-t 2006. július 18-án ideiglenes tagként felvette a szövetségbe, amit azonban a 2006. október 2-i közgyűlés nem erősített meg. Az MKSZ által küldött tájékoztató szerint az elutasítás oka az volt, hogy a Gyopárosi KTV Kft. nem felelt meg az alapszabály 4.1.b) pontjában megjelölt feltételnek („érdekellentét a szövetség céljaival vagy tagjaival szemben”). Informális csatornákon ugyanakkor azt a választ kapta, hogy a döntés indoka az volt, hogy a szövetség a céget a GVOP-pályázatokhoz kapcsolja. 2007 márciusában levélben fordult az MKSZ-hez, illetve 2007 januárjában a másik szövetségbe is kérte felvételét. Ezek sikertelenségét követően 2009 márciusában újabb tagfelvételi kérelmet nyújtott be az MKSZ-be, melyet azonban az elnökség nem támogatott, így a közgyűlés nem volt jogosult a tagfelvételt tárgyalni.
47. A P-Sat Hungary Kft. előadása³⁰ szerint 2009 nyarán pártoló tagként mindkét szövetségbe kérte felvételét, azonban mindkét szervezettől csak egy szűkszavú levelet kapott, amelyben indokolás nélkül elutasították kérelmét, melynek oka később sem vált ismertté számára.
48. A QPS Kft. az eljárás során úgy nyilatkozott,³¹ hogy 2009-ben – tagfelvételi kérelmét követően – ideiglenes tagként felvették az MKSZ-be, azonban azt a tavaszi közgyűlés nem erősítette meg, mivel az egyik kazincbarcikai konkurens (Parisat Kft.) azt állította róla, hogy engedély nélküli hálózatépítést végez, noha az éppen e konkurens által kezdeményezett hatósági vizsgálat – mely utóbb szabálytalanságot nem állapított meg – ekkor még nem zárult le. Bár tudomása szerint a hatóság döntését követően etikai eljárás indult a Parisat Kft. ellen, és a szövetség elnöke javasolta, hogy ismételten kérje a tagfelvételt, a QPS Kft. újabb kérelmet már nem nyújtott be. (A Parisat Kft. 2010. augusztus 9-én kelt nyilatkozatában³² a GVH felé is megerősítette, hogy tudomása szerint a QPS Kft. nem rendelkezik jogerős használatbavételi engedéllyel, hálózatának kiépítése során az 1000 méteren belüli építési lehetőségek jogellenes kihasználásával jár el, azzal

²⁸ Vj/151-023/2009.

²⁹ Vj/151-025/2009.

³⁰ Vj/151-026/2009.

³¹ Vj/151-027/2009.

³² Vj/151-186/2009.

kapcsolatban a Parisat Kft.-vel nem egyeztet, noha hálózatát több helyen érinti, veszélyezteti.)

49. Az Opticon Holding Group Zrt. adatszolgáltatásában³³ jelezte, hogy kábeltelevíziós szolgáltatást nem végez, az Optanet Kft. tevékenységét vette volna át, ha azt valamelyik szövetség felvette volna tagjai sorába. Ennek reményében kérte maga is felvételét mindkét szövetségbe. A vállalkozás a kérelem benyújtásakor semmilyen formában nem volt érintett a GVOP 4.4.2-ben, de a szövetségek elnökségei (nem a közgyűléseik) indokolás nélkül elutasították kérelmét. Megjegyezte, hogy a Magyar Telekom Nyrt. és más szövetségi tagok (pl. Rubicom Zrt.) is üzemeltetnek vagy szolgáltatnak GVOP-s hálózaton, őket azonban a szövetségek emiatt nem zárták ki tagságukból.
50. Az Optanet Kft. – az MKHSZ-hez benyújtott felvételi kérelem sikertelenségét követően – 2009 márciusában kérelmezte felvételét az MKSZ-be. A szövetség 2009. április 15-én levélben tájékoztatta a vállalkozást arról, hogy az elnökség nem támogatta a felvételt, így arról a közgyűlés sem dönthet. Az ülést megelőzően a szövetség több ízben is érdeklődött arról, hogy az Optanet Kft. a GVOP 4.4.2-es pályázaton nyert-e, mire a vállalkozás azt a választ adta, hogy nem (mivel a pályázaton csak kistérségek és önkormányzatok indulhattak), de szolgáltat ilyen forrásból épült hálózaton. Ugyanakkor nem értette, ez milyen összefüggésben lehet a tagfelvételi kérelmével, hiszen tudomása szerint több szövetségi tag is szolgáltat GVOP keretében létesült hálózaton.³⁴
51. A Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft. – az MKHSZ-be történő felvételi kérelmének eredménytelenségét követően – 2008. április 25-én az MKSZ-hez is benyújtotta ezirányú kérelmét, amelyre azonban válasz nem kapott.³⁵
52. Vésztő Önkormányzata Városüzemeltetési Irodájának nyilatkozata³⁶ szerint az MKSZ-be történő, 2007. decemberi tagfelvételi kérelme nyomán indult eljárás sem elutasítással, sem felvétellel nem végződött. Az MKSZ elnökével, K. F.-vel folytatott, a beadványhoz csatolt elektronikus email-váltás alapján a Szeghalom Kistérség Többcélú Társulás GVOP 4.4.2 pályázatban való érintettsége folytán kérte a szövetség az önkormányzat türelmét az NFÜ- és GKM-vizsgálatok lezárásáig, mivel a kistérségi hálózat „érinti olyan már a területen levő vállalkozás érdekeit, melyre szövetségünk tekintettel van”.

IV.2. Az MKHSZ tagfelvételi gyakorlata

IV.2.1. Az alapszabály rendelkezései

53. Az MKHSZ 2000. szeptember 28-i keltezésű, a vizsgált időszak kezdetén hatályos alapszabálya szerint a szövetség tagsága tényleges (vállalkozói), ideiglenes, nem vállalkozói, pártoló valamint tiszteletbeli örökös tagokból áll. A szövetségnek – az önkéntesség elve alapján – tagja lehet, aki jogszerű működését, illetve ennek előfeltételeit a szakmára vonatkozó jogszabályoknak megfelelően előzetesen igazolja, elfogadja a szövetség alapszabályát, szervezeti és működési szabályzatát, etikai kódexét, aláírásával

³³ Vj/151-029/2009.

³⁴ Vj/151-030/2009.

³⁵ Vj/151-031/2009.

³⁶ Vj/151-034/2009.

látja el a belépési nyilatkozatot, és akit az elnökség javaslatára a közgyűlés – illetve az ideiglenes tag, a nem vállalkozói tag és a pártoló tag esetén az elnökség – tagként felvesz. Az elnökség körültekintő mérlegelés alapján nem javasolja tagnak azt a szervezetet, aki szakmai tevékenységével összefüggésben hatósági vizsgálat, eljárás vagy elmarasztalás hatálya alatt áll, vagy akit kábeltelevíziós szakmai érdekképviselő tagjai közül kizártak. A tényleges (vállalkozói) tagfelvétel céljából jelentkező az elnökség határozata alapján ideiglenes tagságot kaphat a jelentkezésétől a soron következő közgyűlés tagfelvételi határozatáig terjedő időszakra. A közgyűlés vonatkozó határozata a tényleges (vállalkozói) tagságot vagy a tagfelvétel elutasítását eredményezheti, amely utóbbi esetben az ideiglenes tagsági viszony is megszűnik. Az ideiglenes tag a közgyűlésen tanácskozási joggal vesz részt, szavazati joggal nem rendelkezik.

54. 2006. november 17-től a tagsági kategóriák elnevezése némileg módosult (rendes [teljes jogú, ezen belül nagyvállalati, középállalati, kisvállalkozói és nem vállalkozói] tag, ideiglenes tag, pártoló tag, tiszteletbeli tag), a fenti szabályok azonban lényegében nem módosultak. A tagsági jogviszonyra vonatkozó előírások annyiban egészültek ki, hogy az alapszabály rögzítette, nem vehető fel tagként, akinek tagsági viszonya törléssel vagy kizárással megszűnt, és az ahhoz fűzött mentesülési időtartam még nem telt le, illetőleg az, aki az MKHSZ tevékenységével azonos vagy hasonló tevékenységet folytató más érdekképviselői társadalmi szervezet (egyesület) tagja, ilyen tag szervezeti képviselője, vagy ilyen gazdálkodó szervezetben befolyásoló részesedéssel rendelkezik. A rendes tag felvétele – 2010. április 15-től a tagjelölt képviselőjének a szervezetre vonatkozó rövid szóbeli tájékoztatása után – a közgyűlés 2/3-os egyetértő határozata alapján történik.³⁷ A közgyűlés elé az elnökség – a tagjelölt szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait (2008. május 5. és 2010. április 15. között a tagjelölt alapszabálynak és etikai előírásoknak való megfelelését, szakmai jelenét) körültekintően mérlegelve – terjeszti a rendes tagsági felvétel iránti kérelmet, a tagi kategóriába való besorolási javaslatával együtt. Az elnökség egyszerű szótöbbséggel dönt a felvételi kérelem támogatása tárgyában.³⁸
55. Az ideiglenes tagság szabályai is pontosításra kerültek. Ezek szerint amennyiben a tagfelvétel céljából felvételre jelentkezőt az elnökség a tagsági kategóriák valamelyikébe besorolta, és a közgyűlésnek ily módon felvételre javasolta, de a közgyűlés még nem döntött, a tag ideiglenes tagsági jogviszonyba kerül. Ha az ideiglenes tag nem kapja meg a közgyűlés rendes tagfelvételhez szükséges jóváhagyó határozatát, úgy újabb közgyűlési határozathozatal nélkül az elutasító határozat időpontjától automatikusan törlésre kerül.

IV.2.2. A tagfelvétel folyamata az MKHSZ nyilatkozatai alapján

56. Az Etv. értelmében a tagfelvételtől az alapszabályban meghatározott egyesületi szervnek határozatot kell hoznia, a tagfelvételi kérelem elvetéséről azonban nem, ilyen esetben annak indokát sem kell adni. Az elnökség, közgyűlés az MKHSZ nyilatkozata szerint – az általános elévülési időben – tagfelvételi kérelmet nem utasított el, a fel nem vett

³⁷ A közgyűlés akkor határozatképes, ha a rendes tagok által képviselt szavazatok legalább 50%-a + 1 szavazat jelen van. A megismételt közgyűlés a megjelentek számától függetlenül határozatképes, amennyiben azonban a szavazatok száma 25% alá csökken, a közgyűlést be kell rekeszteni, és új közgyűlést kell összehívni.

³⁸ Az elnökség az elnökből és nyolc (2010. április 15-től hat) elnökségi tagból áll; a döntéshozatal során mindegyikük egy szavazattal rendelkezik. Az elnökség határozatképes, ha tagjainak 50%-a + 1 fő jelen van, határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza.

jelentkezők³⁹ esetében sem történt konkrét és végleges elutasítás, és ehhez indokolás kiadására sem került sor.⁴⁰ A tagfelvételt az elnökség testületként, a közgyűlés ugyanakkor testületként határozta meg, a szavazatát senki sem köteles megindokolni.⁴¹

IV.2.3. A tagfelvételi kérelmek kezelése

57. A két szövetség által visszautasított vagy el nem bíralt tagfelvételi kérelmekről rendelkezésre álló információkat összefoglalóan a Vj/151-223/2009. sz. előzetes álláspont 2. sz. melléklete tartalmazza.

Az MKHSZ elnökségének illetve közgyűlésének döntései

58. Az MKHSZ nyilatkozata⁴² szerint az elnökségi ülésekről készült jegyzőkönyvek a tagfelvételekre vonatkozóan nem tartalmazzak adatot. A szövetség elnöksége első ízben 2010. február 22-i ülésén foglalt állást a tekintetben, hogy a korábban érdemben el nem bíralt tagfelvételi kérelmeket a közgyűlés elé terjeszti döntéshozatal érdekében. Azt megelőzően egyetlen elnökségi határozat (3/2007. [01.05.]) hozható összefüggésbe a tagfelvétellel, amely szerint „(a) jelenlévő elnökségi tagok egyhangúan úgy határozta, hogy a GVOP. 4.4.2. pályázattal kapcsolatos eljárás érdemi befejezéséig a szövetség nem vesz fel tagként olyan jelentkezőt, akinél bármely szövetséghez tartozó tagszervezet tekintetében a ráépítés esélye megállapítható. Egyben levélben tájékoztatni kell a tagfelvételre jelentkezőket arról, hogy kérelmüket előjegyzésbe vettük és az eljárás lezárását követően, azonnal értesítést küldünk részükre.”

59. Az MKHSZ 2010. április 19-én kelt levelében⁴³ arról tájékoztatta a GVH-t, hogy a szövetség 2010. április 8-án megtartott közgyűlése a tagok sorába további hat aspiránssal együtt felvette a Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft.-t, az Optanet Kft.-t és a Balmaz Intercom Kft.-t. A Gyopárosi KTV Kft. tagfelvételi kérelme ugyanakkor a közgyűlésen a szükséges 2/3-os többséget nem kapta meg, mivel „ezen céggel kapcsolatban korábban felvett tagszervezetünkkel fennálló bírósági és nyomozati útig eljutott konfliktusról tájékoztatták a közgyűlést”. Vélhetően ugyanerre a vállalkozásra utalt az MKHSZ 2010. július 27-én kelt adatszolgáltatásában is, előadva, hogy „(j)elenleg egyetlen egy olyan aspiránsunk van, akit a szövetség a tagok közé nem vett föl. Ennek oka, hogy a felvételt tárgyaló közgyűlésen az aspiráns nyilvánosan, személyeskedő vitába keveredett egy már felvett taggal.”⁴⁴

60. A 2010. április 8-i közgyűlés szó szerinti jegyzőkönyve⁴⁵ szerint a tagfelvételi napirendi pont kapcsán az alábbiak hangzottak el. „8 tagfelvételi jelölt van. Ebből a Hello HD Kft.-t az elnökség felvette, attól függetlenül meg kéne erősíteni őt, vállalkozói tagként. R Piac? (sic!) Kft.-vel szintén ez a döntés megvan, E-Net Kft., Antenna Stúdió szintén. Azt

³⁹ Gyopárosi KTV Kft., Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft., Opticon Holding Group Zrt., Tanet Kft.

⁴⁰ Vj/151-004/2009.

⁴¹ Vj/151-198/2009.

⁴² Vj/151-204/2009.

⁴³ Vj/151-039/2009.

⁴⁴ Vj/151-188/2009.

⁴⁵ Vj/151-204/2009.

gondolom, hogy ő róluk a döntés szokásos, vitát nyitni nem kell. Azonban én vettem a bátorságot és azt javasoltam az elnökségnek, hogy egy-két 1,5-2 éve várakozó GVOP-s tagra is hozzunk határozatot, és a közgyűléssel vitassuk meg, hogy ők beléphetnek, vagy nem léphetnek. Eddig miért nem léphettek be? Azért nem léphettek be, mert nagyon fel voltunk háborodva 2006-ban GVOP-s támogatási rendszer ellen. És azt kellett feltételeznünk, – csomó esetben rendelkezésünkre bocsátott adatok alapján – hogy a GVOP-s ügyekben komoly turpisság történt, sem a bírálók, sem pedig a pályázók nem megfelelő szabályos eszközökkel jutottak állami és Uniós forrásokhoz, ez pedig nemcsak etikátlan, hanem törvénytelen is. A két szövetség együtt lépett föl, kért egy kivizsgálást, ami ímmel-ámmal megtörtént. Nem találtak semmi szabálytalanságot. Ezek a GVOP-s pályázatokon épült hálózatok üzemeltetői tulajdonosai már 2007, 2008-ban is jelentkeztek tagfelvételre. Eddig olyan értesítést nem kaptak ezek a tagjelöltek, hogy nem vesszük föl őket, és megerősítést sem kaptak. Azt a választ kapták, hogy egyenlőre (sic!) a közgyűlés, az elnökség nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. Így viszont nem korrekt a dolog. Megfontolandó szempont, hogy minél több tagunk legyen. Természetesen nem mindegy, hogy milyen áron. Az itt összeadottak szerint, ha minden tagjelöltet fölvennénk, akkor kb. 10-11.000 előfizetővel növekednénk. Nem elhanyagolható kérdés, hogy – pontosan nem tudjuk, hogy ki, de nagyjából sejthető – valamelyik ilyen aspiráns kérdezte a GVH-tól, hogy nem tömörülünk-e kartellba azzal, hogy őket kirekesztjük. GVH vizsgálódik ez ügyben. GVH mintha fogást akarna keresni ezen a szövetségi rendszeren. Azt gondolom, hogy ha a közgyűlés indokoltan elutasít valakit vagy indokolást ad, mindenképpen ezen múljon, és ne valami titokzatos elnökségi állásponton. A harmadik probléma a 2010. január elsejét megelőző időszakban azok az aspiránsok, akik a GVOP fejlesztett hálózaton folytatták a tevékenységüket, gyakorlatilag mindegyike érdekellentétben állt valamelyik olyan szolgáltatóval, aki szövetségi tag volt. Az ember nem szívesen javasol behozni konfliktust egy olyan szervezetbe, mint ez. Ez az állapot megszűnt, mert az a néhány szervezet, aki konfliktusban áll az aspiránsokkal, azok már a másik szövetség soraiban vannak. Gyakorlatilag nem látok olyan elvi akadályt, jelen pillanatban, amely az aspiránsok közül legalább 3-nak a felvételét ne tenné lehetővé. Én azt kértem az elnökségtől, hogy ezen szempontokat megfontolva, terjesszük a közgyűlés elé mindegyik felvételét.”

61. A közgyűlés ezt követően a Hello HD Kft.-t egy tartózkodás mellett, az E-Net Kft.-t és az Antenna Stúdió Bt.-t pedig egyhangú szavazattal felvette a vállalkozói tagozatba.
62. A Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft. felszólalásában előadta, hogy a nyírbátori önkormányzat azért döntött a GVOP 4.4.2 pályázat igénybevételéről, mert a Fibernet előtt szolgáltató Dolby Kft. szolgáltatása minőségben és mennyiségben sem volt megfelelő. Az önkormányzat először a Dolby Kft.-vel együttműködve tervezte a fejlesztést, de az egyezés végül nem jött létre, így a beruházást végül a 100%-ban önkormányzati tulajdonú Kht. valósította meg. Kérdésre előadta, hogy a Fiberneten kívül más szolgáltatóval a műsorterjesztést illetően nem áll konkurenciában, kivéve a T-csoportot, amely mindenütt jelen van. Ugyancsak kérdésre válaszolva akként nyilatkozott, hogy a GVH adatszolgáltatási felhívással megkereste ugyan, de az eljárást nem ő kezdeményezte. A közgyűlés az elhangzottak tükrében egy ellenszavazat mellett a Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft.-t a vállalkozói tagozatba felvette.

63. A Balmaz InterCom Kft. képviselője ismertetőjében elmondta, hogy a vállalkozás szintén önkormányzati tulajdonú. Amikor a pályázatot beadták, a Fibernetnek még nem volt internet szolgáltatása, azonban időközben párhuzamosan a Fibernet hálózata is fejlesztésre került. Ezen kívül csak a T-csoport és a DigiTV van jelen, de ezek nem jelentenek érdemi konkurenciát. Arra a kérdésre, miszerint „Balmazújvároson kívül vannak-e, vagy tervezik-e hogy ott legyenek Fibernettel és az említettekén kívül bárkivel konfliktusuk, érdek összeütközésük van-e? Nem az a kérdés, hogy versenyeznek-e, hanem hogy hogyan. Illetőleg van-e arról rémképük, hogy valaha tettek volna bejelentést a GVH-hoz az ügyben, hogy miért nem veszik fel már magukat.”, a vállalkozás úgy válaszolt, hogy ilyen tervek nincsenek, a GVH-nak pedig nem panaszkodott. A közgyűlés az elhangzottakra tekintettel – egyhangú szavazattal – felvette a Balmaz InterCom Kft.-t a vállalkozói tagozatba.
64. A következőkben az Optanet Kft. mutatkozott be a közgyűlésnek. Előadta, hogy az ország területén több kistérségben, összesen 58 településen van jelen, melyből 20 saját beruházásban épült, 16-ot pedig az elmúlt években vásárolt. Szövetségi tagságát három és fél éve kérte, mindkét szövetségbe próbálta magát felvetetni, mivel kedvezőbb műsorszolgáltatói árakat és sikeresebb érdekérvényesítést szeretett volna elérni. A GVOP-s pályázatokban magát „alaposan érintettnek” aposztrofálta, melyek keretében több helyen (kb. 11-12 településen, elsősorban városokban) került összeütközésbe a Fibernettel, illetőleg a PR-Telecommal és a Szuprával, noha eleinte mindenütt az együttműködésre törekedtek. A GVH-hoz tett bejelentéssel kapcsolatban úgy nyilatkozott, hogy „(...) tudom ki a versenyhivatali bejelentő, az az Optikon Holding Group Zrt. volt. Tehát nem mondhatom hogy mi voltunk, de azt sem hogy tőlünk távol állt.” Dr. Ny. P. az elhangzottakat annyival egészítette ki, hogy tudomása szerint van egy olyan tagja a szövetségnek, aki érdekellentétben áll az Optanet Kft.-vel, aki huzamosabb ideig a szövetség alelnöke volt, a közgyűlésen azonban nem jelent meg, ezzel is demonstrálva, hogy a tagfelvétellel kevésbé ért egyet. Az Optanet Kft. kérdésre beszélt még jövőbeli terveiről, illetve a UPC-hez fűződő viszonyáról, valamint előadta, hogy a másik szövetségtől konkrét választ tagfelvételi kérelmével kapcsolatban nem kapott. A közgyűlés ezt követően egy ellenszavazat és hat tartózkodás mellett az Optanet Kft.-t felvette a vállalkozói tagozatba.
65. Végezetül a Gyopárosi KTV Kft. kérelme került terítékre. A vállalkozás képviselője előadta, hogy 12 településen van jelen, elsősorban korábban le nem fedett területeken. A GVOP-pályázatokkal a kiszolgált háztartások kb. 25%-a érintett, amelyek közül csak egy helyen, Csorváson került összeütközésbe a másik szövetség egy tagjával. Itt a pályázat indulásakor internet szolgáltatás nem volt elérhető, és fejlesztése nem is volt várható. Később azonban 2007-ben a helyi szolgáltató is lépett, és fejleszteni kezdett. Tudomása szerint ez a szolgáltató panaszkodott be a Gyopárosi KTV Kft.-t a VPOP-nél is, aki mindent megvizsgált. Dr. Ny. P. erre úgy reagált, hogy tagfelvételnél nem túl szerencsés a VPOP-t emlegetni. Hozzátette, hogy „(a)z előző tag aspiránsoknál nem jeleztem, hogy valójában ez egy házasság, egy szerződés, tehát van már egy tagságunk, és azért próbáljuk a konfliktusokat úgy kezelni, hogy ha lehet, akkor ne a háztartáson belülről kerüljön hanem maradjon kint. Ehhez képest nekem az előző 3 esetben is azt a kérdést kellett volna feltennem, hogy tud-e valaki olyan okot, ami ezt a házasságot akadályozhatja, mert az most szóljon. Vagy hallgasson örökre. Látom, hogy van olyan, aki esetleg tudhat, én most végig fogom ezt az embert hallgatni és utána a kettő információval együtt fogjuk értékelni azt, hogy felvesszük Önöket vagy sem. Illetőleg azt is jelezném, hogy az Ön által felsorolt

településekben egy legalább van, amely egy másik taggal is jelentett, amíg az a tag el nem adta azt a falusi települést, mindegy. Ma már nincs de volt, ezt a folyosón megvitatjuk.” A Tiszántúli Kábeltelevízió Kft. hozzászólásában előadta, hogy az ő orosházi hálózatára először a Magyar Telekom, majd a Gyopárosi KTV Kft. is ráépített, saját pénzből. A csorvási helyzettel kapcsolatban utalt a HírTV Célpont című műsorában elhangzott riportra, emellett Pusztaföldvár kapcsán jelzett még problémát, ahol kezdetben együttműködött a Gyopárosi KTV Kft.-vel, később a GVOP-pályázat elbírálása okán azonban konfliktus alakult ki közöttük. Állítása szerint a VPOP és a Nemzeti Nyomozóiroda kifejezetten a Gyopárosi KTV Kft. ellen folytat nyomozást, melyben az ő adatait is bekérték, így nem javasolja a vállalkozást tagnak. Ezt követően dr. Ny. P. részéről elhangzott még, hogy nem a hivatkozott ügyben kell döntést hozni, hanem arról, hogy a láthatólag fennálló konfliktust „beengedjük-e, kell-e nekünk”, hozzátéve ugyanakkor – egy hozzászólóval egyetértve –, hogy ha valaki tag, akkor az etikai bizottság vizsgálhatja és szankcionálhatja az ügyét (akár kizárással is), ha viszont nem tag, akkor erre nem kerülhet sor. A Gyopárosi KTV Kft. a másik szövetséggel való kapcsolatáról annyit mondott el, hogy oda is jelentkezett, „volt egy személyes beszélgetésünk velük erről a kérdésről...” A közgyűlés 15 igen, 9 nem szavazat és 3 tartózkodás mellett a Gyopárosi KTV Kft.-t – kétharmados többség hiányában – nem vette fel a szövetségbe.

A tagfelvételt kérelmezők nyilatkozatai

66. A HD Platform Kft., mely 2008 májusában indította el az ország egész területén elérhető műholdas digitális műsorterjesztési szolgáltatását, 2009. május 20. óta az MKHSZ tagja.⁴⁶
67. A Gyopárosi KTV Kft. nyilatkozata⁴⁷ szerint – az MKSZ-be való felvételének másodszori kérelmezésével párhuzamosan – az MKHSZ-be is kérte felvételét. R. L. elnök 2007. január 10-én kelt levelében arról tájékoztatta a vállalkozást, hogy „Tagfelvételi kérelmükkel kapcsolatban szíves tudomására hozzuk, hogy a GVOP 4.4.2. pályázattal összefüggésben, a GKM illetékes államtitkárságával – a tagfelvételekre is kiható – hatósági egyeztetési eljárás van folyamatban, ami várhatóan rövidesen befejeződik. Ennek bekövetkezéséig kérjük megértő türelmüket azzal, hogy tagfelvételi kérelmüket az elnökség előjegyzésbe vette, és az egyeztetés lezárását követően azonnal értesítjük önöket.” Ezt követően a Gyopárosi KTV Kft. számos alkalommal kereste meg telefonon, illetve írásban az MKHSZ-t, de folyamatosan azt a választ kapta, hogy a GVOP 4.4.2. kérdés még nyitott.
68. A P-Sat Hungary Kft. előadása⁴⁸ szerint 2009 nyarán pártoló tagként mindkét szövetségbe kérte felvételét, azonban mindkét szervezettől csak egy szűkszavú levelet kapott, amelyben indokolás nélkül elutasították kérelmét, melynek oka később sem vált ismertté számára.
69. Az Opticon Holding Group Zrt. adatszolgáltatásában⁴⁹ jelezte, hogy kábeltelevíziós szolgáltatást nem végez, az Optanet Kft. tevékenységét vette volna át, ha azt valamelyik szövetség felvette volna tagjai sorába. Ennek reményében kérte maga is felvételét mindkét szövetségbe. A vállalkozás a kérelem benyújtásakor semmilyen formában nem volt érintett a GVOP 4.4.2-ben, de a szövetségek elnökségei (nem a közgyűléseik) indokolás nélkül

⁴⁶ Vj/151-024/2009.

⁴⁷ Vj/151-025/2009.

⁴⁸ Vj/151-026/2009.

⁴⁹ Vj/151-029/2009.

elutasították kérelmét. Megjegyezte, hogy a Magyar Telekom Nyrt. és más szövetségi tagok (pl. Rubicom Zrt.) is üzemeltetnek vagy szolgáltatnak GVOP-s hálózaton, őket azonban a szövetségek emiatt nem zárták ki tagságukból.

70. Az Optanet Kft. nyilatkozata⁵⁰ szerint két ízben is kérte felvételét az MKHSZ-be. Először 2006 októberében, melynek eredményeként 2006 novemberében ideiglenes tagi jogviszonyt kapott, 2007. január 10-én viszont arról értesítették, hogy a GVOP 4.4.2 pályázattal összefüggésben a GKM illetékes államtitkárságával – a tagfelvételekre is kiható – hatósági egyeztetési eljárás van folyamatban, ami várhatóan rövidesen befejeződik, addig pedig türelmét kéri. Ezt követően érdeklődéseire a vállalkozás nem kapott választ. Miután 2009 tavaszán az MKSZ-be történő tagfelvételi kérelme is eredménytelennek bizonyult, 2009. május 25-én újabb kérelmet nyújtott be az MKHSZ-hez. Választ ismételten nem kapott, közvetve értesült arról, hogy elutasító határozat született.
71. A Nyírbátori Kulturális és Idegenforgalmi Kft. beadványában⁵¹ ismertette, hogy 2006 novemberében adta be első kérelmét az MKHSZ-hez, melyre 2007 januárjában telefonon azt a választ kapta, hogy azt a közgyűlés fogja tárgyalni, addig is hozzájárulnak, hogy a vállalkozás a szövetségi mintaszerződéseket írja alá a műsorszolgáltatókkal, azzal, hogy a tagfelvétele folyamatban van. 2007 végi újabb telefonos egyeztetés után 2008 januárjában kapott írásos választ, melyben tájékoztatták kérelmének előjegyzésbe vételéről, illetve a GVOP 4.4.2 pályázattal összefüggésben az NFÜ-vel folytatott egyeztetésekről, mire tekintettel türelmét kérték. Az MKSZ-tagság iránti 2008-as kérelem eredménytelenségét követően 2009. október 30-án újra kérte felvételét az MKHSZ-be, 2010 januárjában azonban telefonos érdeklődésre továbbra is arról tájékoztatták, hogy döntés még nem született, az ügy továbbra is folyamatban van.

IV.3. A szövetségek közötti együttműködés a tagfelvételi gyakorlat vonatkozásában

72. A GVOP 4.4.2. pályázattal kapcsolatban azonosított visszasságok kivizsgálása érdekében a két szövetség a III.2. alfejezetben ismertetettek értelmében együttműködött. A két szövetség közös fellépésére lehet következtetni a résztvevő önkormányzat Városüzemeltetési Irodája által csatolt email-váltásból⁵² is, amelyben az MKSZ elnöke, K. F. továbbította a Városüzemeltetési Iroda részére a K. M. IH Vezető Úrhölgy (NFÜ) részére küldött, 2008. február 27-én és 2008. március 28-án kelt e-maileket, amelyeknek – többek mellett – R. L., az MKHSZ akkori elnöke is a címzettjei között volt. Az e-mailek tárgya a GVOP 4.4.2 vizsgálat volt; az MKSZ sürgette a legutóbbi megbeszélésen ígért összefoglaló anyagot a lefolytatott vizsgálatokkal kapcsolatban, illetve egy utolsó, jogászai szintű egyeztetés összehívását, utalva arra, hogy „(e)lnökségünk az ügygel összefüggő, e még két hiányzó adat illetve esemény ismeretében fog dönteni a további teendőinkről, melyre az érintettek folyamatosan ösztökélnek bennünket”.
73. Az MKHSZ elnöke, dr. Ny. P. a szövetség előző évi tevékenységéről szóló, a 2010. április 8-i közgyűlésen elhangzott beszámolójában⁵³ a szövetségek közötti együttműködéssel

⁵⁰ Vj/151-030/2009.

⁵¹ Vj/151-031/2009.

⁵² Vj/151-034/2009.

⁵³ Vj/151-204/2009.

kapcsolatban a következőket adta elő. „(A) másik szövetségtől kaptunk néhány impulzust, hogy miben kellene dolgoznunk együtt. Teljesen természetesnek tartottam, hogy a GVOP-s vizsgálatok tárgyában egy lezáró kezdeményezést tegyünk, ezt a két szövetség 2006-ban együtt indította. Folyamatnak gyakorlatilag nincs vége, mert nincs egy olyan papírunk, ami arról szól, hogy a megfelelő hatóságok a megfelelő vizsgálat alapján a megfelelő eredményt dolgozták volna ki, vagy közölték volna. Ezért teljesen természetesnek tartottam hogy a két szövetséget (sic!) közös levélben keresse meg az arra illetékes ún. központi monitoring bizottságot, amelynek a vezetőjét B. S.-nak hívják. Ez a levél elkészült, elment, tehát ez az együttműködésnek jó felülete. (...) Természetesen az együttműködéshez tartozik majd a tagfelvételi kérdés is, tehát én összességében azt mondanám, hogy az együttműködés szükségszerű meg kell találni azokat a felületeket, amiben hasznos is.” Később a tagfelvétellel kapcsolatos napirendi pont bevezetőjében ismét utalt a két szövetség közötti, tagfelvétellel kapcsolatos együttműködésre: „Tagfelvétel. Több ízben érintettük a két szövetség között a bizonyos megállapodások halmazát. Amelyet ez a tagfelvételi napirend érint.”

IV.3. A szövetségek közötti együttműködés a műsorterjesztési szerződések kedvezményekkel kapcsolatos kikötései vonatkozásában

IV.3.1. A mintaszerződések vizsgált kikötései

74. Mind az MKSZ, mind az MKHSZ kiemelt feladataként írta le a műsorszolgáltatókkal folytatott tárgyalásokban való közreműködését. Ennek keretében a szövetségek – tagjaik érdekében eljárva – jogi, hírközlésszakmai szempontból véleményezik a műsorszolgáltatók terjesztésre vonatkozó szerződés-tervezeteit, segítséget nyújtanak a nyelvi korlátok leküzdésében, ami mind a műsorelosztók, mind a műsorszolgáltatók részére a tranzakciós költségek csökkenését eredményezi. A műsorszolgáltatók ennek ellentételezéseként, illetve a szövetségek tagsága által képviselt nagy létszámú előfizetői bázisra tekintettel műsordíjkedvezményt biztosítanak a szövetségi tagoknak, míg a szövetség finanszírozását a tagok által fizetett tagdíj biztosítja. A szerződéses feltételeket az adott műsorszolgáltató és az adott szövetségi tag műsorelosztók közötti egyedi szerződések alapjául szolgáló, ajánlasként funkcionáló, szövetségenkénti mintaszerződések rögzítik, amelyeket – az abban foglaltakkal való egyetértésük jeléül – a szövetségek (azok elnökei) jellemzően ellenjegyeznek.
75. Az előzőeknek megfelelően a szövetségek által ellenjegyzett mintaszerződések tartalmazzák a műsorszolgáltató által a szövetségi tagoknak biztosított kedvezményes díjakat. A kedvezményes díjakon túl a mintaszerződések zöme rögzíti ugyanakkor az adott szövetség tagjai számára biztosított kedvezmény százalékos mértékét és viszonyítási alapját is (az MKSZ esetében 14,⁵⁴ az MKHSZ esetében pedig 10 műsorszolgáltató kivételével⁵⁵). Viszonyítási alapként rendszerint a „magyarországi alap felhasználói díj” vagy az adott szövetség tagjain kívüli személyekkel szemben alkalmazott díj, egy műsorképviselő négy műsoránál pedig az egyik szövetségbe sem tartozó

⁵⁴ Tizenkét műsorszolgáltató szerződésében nincs kedvezményre való utalás ([ÜZLETI TITOK]), kettőben pedig csak az kerül rögzítésre, hogy a díj kedvezményes ([ÜZLETI TITOK]).

⁵⁵ Hat műsorszolgáltató szerződésében nincs kedvezményre való utalás ([ÜZLETI TITOK]), négyben pedig csak az kerül rögzítésre, hogy a díj kedvezményes ([ÜZLETI TITOK]).

műsorterjesztőkkel szemben érvényesített ár került meghatározásra. A kikötések között számos esetben szerepel továbbá, hogy a szövetségi tagság megszűnése a kedvezmény elvesztését vonja maga után, gyakran rögzítve, hogy ez esetben az alap felhasználói díj vagy a kedvezménnyel növelt összeg fizetendő.

76. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint e rendelkezések összességében az adott vagy mindkét szövetség részére olyan kizárólagos kedvezményt biztosítanak, amelyből a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők nem részesülhetnek. A kedvezmények exkluzív jellege egyértelmű azon esetekben, amikor a kikötés tartalmazza azt, hogy a kedvezményes díjat a műsorszolgáltató csak a szövetség(ek) tagjainak biztosítja,⁵⁶ vagy a kedvezmény a szövetség(ek)en kívüli műsorterjesztők felé érvényesített díjakhoz képest kerül meghatározásra.⁵⁷ Azokban az esetekben, amikor a kedvezmény az alap felhasználói díjhoz képest kerül meghatározásra, és egyidejűleg rögzítésre kerül, hogy a szövetségi tagság megszűnésével a kedvezményre való jogosultság is megszűnik, illetőleg automatikusan az alap felhasználói díj lép hatályba,⁵⁸ a szövetség(ek)en kívüli szolgáltatók közvetve szintén ki vannak zárva a meghatározott kedvezményekből, az említett rendelkezések ugyanis a szövetségi tagság megszűnése, azaz tulajdonképpen a „szövetségen kívüli lét” következményeit foglalják szerződésbe.
77. A vizsgált kikötések a fentiekén túlmenően közvetve meghatározzák a műsorszolgáltatók által a szövetség(ek)en kívüli szolgáltatókkal szemben érvényesíthető díjakat is, azáltal, hogy a tagságon kívüli műsorelosztók által fizetendő díjhoz kötik a szövetségi kedvezmény mértékét, illetve a szövetségi tagság megszűnése, azaz tulajdonképpen a „szövetségen kívüli lét” következményei között rögzítik a fizetendő díjat.
78. Ebből a szempontból az eljáró versenytanács álláspontja szerint az ún. magyarországi alap felhasználói díjra utalás egyenértékű a szövetség(ek)en kívüli műsorelosztókkal szemben érvényesített árakra való hivatkozással, tekintve, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint és az eljárás alá vontak által is elismerten⁵⁹ ilyen általánosan elfogadott piaci ár a vizsgált időszakban ténylegesen nem is létezett. A műsorszolgáltató szempontjából valójában inkább a nagyobb műsorterjesztők által kialakított kedvező feltételek minősültek egyfajta kiindulási alapnak, az MKSZ megfogalmazása szerint⁶⁰ „magyarországi benchmark”-nak, tekintve, hogy ezen műsorterjesztők jelentős előfizetői létszámára figyelemmel a műsorszolgáltatók bevételeinek legjelentősebb részét határozták meg, így a szerződéses tárgyalások során is elsőbbséget élveztek, a műsorszolgáltatók elsőként velük állapodtak meg (a műsordíjról is). A mintaszerződések szerinti megfogalmazás tehát, amely a hipotetikus piaci árhoz viszonyított kedvezmények mértékét határozta meg, a gyakorlatban – elfogadott piaci ár vagy egyéb viszonyítási alap híján – azt a felárat határozta meg, amennyibe a kábelszövetségen kívüli műsorterjesztés kerül.

⁵⁶ Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (4): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig a következők (5): [ÜZLETI TITOK]

⁵⁷ Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (8): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig (1): [ÜZLETI TITOK]

⁵⁸ Ilyenek az MKSZ esetében a következő műsorszolgáltatókkal kötött mintaszerződések (12): [ÜZLETI TITOK]; az MKHSZ esetében pedig a következők (18): [ÜZLETI TITOK]

⁵⁹ Vj/151-188/2009.

⁶⁰ Ld. az MKSZ 2013. február 6-i tárgyaláson tett nyilatkozatát (Vj/151-231/2009.)

79. Az egyes mintaszerződések vizsgált kikötéseit szövetségenként és műsorszolgáltatóként a Vj/151-223/2009. sz. előzetes álláspont 1. sz. melléklete tartalmazza részletesen.

IV.3.2. A szövetségek mintaszerződésekkel kapcsolatos együttműködése

80. A két szövetség által ellenjegyzett mintaszerződésekben egy adott műsorszolgáltató által biztosított kedvezmény-mértékek sok esetben azonos mértékűek, és gyakran a kikötés szövegezése is hasonló vagy azonos. Vannak azonban eltérések a szövetségek között, így különösen olyanra is akad példa, hogy az egyik szövetséggel kötött mintaszerződésben van kedvezményre vonatkozó kikötés, míg a másikban nincs. Emellett bizonyos műsorszolgáltatók esetében csak az egyik szövetséggel kötött mintaszerződéses kikötésről áll rendelkezésre információ, míg a másik szövetséggel kötött megállapodásról nem. A mintaszerződések egy részében (az MKSZ-nél 8, az MKHSZ-nél 6 esetben) konkrét utalás történik a másik szövetségre, vagy általánosságban más kábeltelevíziós érdekképviselői szerv(ek)re.
81. Az MKSZ előadása⁶¹ szerint a műsorszolgáltatók a műsorterjesztési szerződéses javaslataikat részére külön küldik meg, és az MKSZ csak esetileg (pl. szóbeli kapcsolatfelvétel során, közösen címzett kísérőlevélből stb.) értesül az MKHSZ felé történő egyidejű megküldésről. Az MKSZ a szerződésekre vonatkozó álláspontját maga alakítja ki, s a két szövetség képviselőinek műsorszolgáltatóval való együttes tárgyalására csak akkor kerül sor, ha a műsorszolgáltató – időtakarékosságból – ezt így szervezi meg. Ilyen együttes tárgyaláson való részvétel útján értesült többször arról, hogy az MKHSZ ugyancsak önállóan kialakított véleménye eltér az MKSZ-étől, és amely eltérés esetenként a szövetségek előtt ismertté váló ún. végleges szerződésekben is fennmarad. Tekintettel azonban arra, hogy mindkét szövetség lényegében azonos főtevékenységet végez, tehát kábeles technológián alapuló műsorterjesztő tagjainak érdekképviselőt látja el, nyilvánvalóan a szövetségek által külön-külön tett módosító javaslatok közül több azonos irányultságú vagy célú. Amennyiben műsorszolgáltatói felkérésre egyes műsorterjesztési szerződések megtárgyalásakor a két szövetség képviselői egyidejűleg adnak véleményt, úgy a tagok számára annyiban kedvezőbb a helyzet, hogy a bármely szövetség által nem észlelt szerződési hiányosságnak a másik szövetség általi észlelése esetén megkifogásolásra kerül.
82. Az MKSZ nyilatkozata⁶² szerint továbbá a műsorszolgáltatók felkérése esetenként arra is irányul, hogy a szövetség támogasson olyan szerződést vagy szerződésmódosítást, amely az MKHSZ által megtárgyalt szerződésekkel való tartalmi azonosságot teszi lehetővé az egységes kezelés, illetve a „magyar piac mint egységes piac további kezelése érdekében”. Ennek alátámasztására csatolt néhány, a műsorszolgáltatók által számára megküldött e-mailt. Az IKO Kábeltévé Kft. terjesztési igazgatója, Cs. S. 2008. február 25-én kelt elektronikus levelében javasolta, hogy az MKSZ mintaszerződésébe kerüljön be az MKHSZ-szerződésből egy pont, amely a jelentéstételi rendszer egységesítését szolgálja, elősegítve az előfizetőség alakulásának áttekinthetőségét és a számlázás egységesítését. Egy másik esetben a Discovery Networks Central Europe helyi értékesítési igazgatója, V. L. 2008. augusztus 29-i e-mailjében a szerződések futamidejének (előrehozott) lejártával összefüggésben utalt arra, hogy „(a) DCEL a magyar piacot is, mint egyéb piacokat,

⁶¹ Vj/151-182/2009.

⁶² Vj/151-203/2009.

homogéneen kezel. Tehát olyanról szó sem lehet, hogy az egyik szövetség tagjai az alap kritériumokat illetően, a szövetségi hovatartozásuk miatt kedvezményezettebbek, illetőleg más kondíciók alapján szerződnek, mint a másik szövetség tagjai.” Vélhetően ennek szellemében küldte meg V. L. 2008. október 3-án egyazon e-mailben mindkét szövetségnek mindkét szövetség mintaszerződésének tervezetét és a két szövetség egységes műsordíj-táblázatát.

83. Az MKHSZ szerint⁶³ a két szövetség eseti jelleggel, néhány műsorszolgáltató ajánlata esetében folytatott együttműködést, amely azonban – annak értelmetlensége miatt – 2010 év elején megszakadt. A közös fellépésnek a tagság számára kézzelfogható előnye ugyanis nem volt. Előadása szerint a másik szövetség tagjait is megillető azonos feltételek a műsorszolgáltatók kifejezett kérésére kerültek bele egyes megállapodásokba, arra tekintettel, hogy a műsorszolgáltatók vállalták, hogy nem tesznek különbséget a terjesztők között aszerint, hogy mely szövetség tagjai.
84. Az MKHSZ elnöke a szövetség előző évi tevékenységéről szóló, a 2010. április 8-i közgyűlésen elhangzott beszámolójában⁶⁴ a szövetségek közötti együttműködés körében utalt arra, hogy „tervben volt, hogy a közös műsortárgyalások és a közös műsorterjesztési feltételek között ún. blanketta-feltételrendszer tekintetében hangoljuk össze a mozgást a két szövetségnek a döntését, és számomra is meglepő módon, a korábbi gyakorlat nagyjából ez volt, csak technikai dolgokat kellett tisztázni. Azt mondta a másik szövetség elnöke, hogy ők ezt nem szeretnék, és azzal indokolta, hogy azért nem szeretnék, mert nem szeretnék, hogy ha a két szövetség kartellbe keveredne együtt. Elfogadtam. Nem szeretnék, nem így fogjuk csinálni. Ettől függetlenül persze technikailag úgy működik, hogy vannak olyan műsorszolgáltatók, akik szeretnének egyszerre szerződni, legalábbis időpontban, és hasonló tartalommal is. Tehát azért ez az együttműködés szükségszerű ez ettől függetlenül működni fog, én furcsállom, hogy ebben nem fogunk együtt dolgozni, de hát, ha nem, hát nem.”
85. Egy műsorszolgáltató⁶⁵ szerint sok esetben a két szövetség képviselői közösen tárgyalnak a szerződéses feltételekről, míg mások⁶⁶ azt nyilatkozták, hogy a két szövetség közötti ezirányú együttműködésről nincs tudomásuk.

⁶³ Vj/151-188/2009.

⁶⁴ Vj/151-204/2009.

⁶⁵ Ld. [ÜZLETI TITOK]

⁶⁶ Ld. pl. Vj/151-087/2009., Vj/151-107/2009., Vj/151-108/2009., Vj/151-109/2009., Vj/151-110/2009., Vj/151-111/2009., Vj/151-153/2009.

V.

Az eljárás alá vontak álláspontja

V.1. MKSZ⁶⁷

86. Az MKSZ hangsúlyozta, hogy a tagfelvételi kérelem elutasításával kapcsolatban sem jogszabály, sem alapszabály szerint indokolási kötelezettség nem áll fenn a kérelmező felé, továbbá mivel a tagfelvétel tárgykörében az egyes elnökségi tagokat, illetve a közgyűlés egyes résztvevőit sem terheli indokolási kötelezettség, és döntésüket, illetve álláspontjukat csak az általuk leadott igen vagy nem szavazat tükrözi, sem utólag, sem a döntés meghozatalakor nincs lehetőség az indokok megállapítására, feltárására.
87. Előadta továbbá, hogy tagfelvételi gyakorlata – amely felett általános jellegű törvényességi felügyeletet államigazgatási szervek nem, csak az ügyészség gyakorolhat – minden tekintetben megfelelt a vizsgált időszakban hatályos Etv. rendelkezéseinek. A bírósági jogértelmezés szerint (ld. BH2000.82, BH1993.54) az egyesülési jog alapvető elve az önkéntesség, melynek megfelelően „a tag önkéntesen léphet be az egyesületbe saját elhatározásából”, illetve az autonómia, önkormányzatiság, melynek értelmében „a tagok maguk határozzák meg a működés rendjét és e szabályok érvényesítésének biztosítékait”. Az MKSZ tagfelvételi gyakorlatával kapcsolatban a Fővárosi Főügyészség – az Opticon Holding Group Zrt. kifogásai ellenére – nem látta szükségesnek törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatását.
88. Az MKSZ álláspontja szerint tagfelvételi gyakorlata versenyjogi szempontból sem kifogásolható, hiszen a tagság feltételeit a mindenkor alapszabályok objektíven és kellően meghatározottan tartalmazták, amelyek alkalmasak voltak a megkülönböztetés-mentes alkalmazásra. Az elnökség és a közgyűlés mérlegelési joga ugyanakkor az egyesület jogintézményének jellegéből következik: a felvételi követelmények meghatározása nem jelentheti egyidejűleg azt is, hogy minden, a feltételeknek megfelelő személy taggá is válik, ez ugyanis ellentmondana az önkormányzatiság és autonómia elvének.
89. Az MKSZ kiemelte továbbá, hogy a szövetségből egyetlen tag sem került a vizsgált időszakban kizárára (jogviszony csak törléssel vagy kilépéssel szűnt meg), ami álláspontja szerint azt is jelenti, hogy a GVH által feltételezett kizáró jelleg fogalmilag sem valósulhatott meg. Végezetül utalt arra, hogy egy újabb szövetség, beszerzési társulás létrehozása elérhető, hatékony alternatívát jelentett, amit a Távközlési Országos Szövetség, a Teleunion Kft., az RL Kft., a Kábeltelevíziós Beszerzési Szövetkezet, a Nemzeti Műsorterjesztő Klaszter – részben a vizsgált időszakot követő – működése és más együttműködési kísérletek is bizonyítanak.
90. A két szövetség együttműködése kapcsán az MKSZ előadta, hogy a két szövetség érdekképviselői tevékenységét alapvetően egymástól függetlenül látja el. Tény az, hogy 2004. évtől kezdődően – a kábeltelevíziós szolgáltatások piacára vonatkozó piacszabályozási elvekre, illetve az ezeket leképező törvénymódosítások lehetőségére figyelemmel – részben kormányzati, részben hatósági indíttatásra megkezdődött a két szövetség egyesülésére vonatkozó eljárás. Mivel azonban a két szövetség tagsága e körben eltérő álláspontot képviselt, a kormányzati, illetve hatósági elvárásaként megjelenő ún.

⁶⁷ Vj/151-182/2009., Vj/151-229/2009.

önszabályozás a két szövetség azonos tartalmú etikai szabályzata útján valósult meg. Ez ugyanakkor alapvetően a tagok egymás közti, illetve előfizetőkkel szembeni etikusság magatartásának szabályait és a megszegésük esetén követendő eljárásokat rögzíti.

91. A két szövetség között – az egységes etikai szabályzaton kívül – formális együttműködés nem áll fenn, az MKSZ és az MKHSZ nem biztosít egymás tagjai számára sem önálló, sem kölcsönös előnyöket. Az egyes műsorterjesztési szerződésekben szereplő, a tagokat megillető kedvezményeket az MKSZ azért kéri a műsorszolgáltatóktól (akik azt aztán saját belátásuk szerint vagy megadják, vagy nem), mert az általa kifejtett többlet adminisztrációs és véleményezési tevékenység nemcsak a tagok, hanem a műsorszolgáltatók érdekeit is szolgálja. Vélhetően hasonló okokból az MKHSZ is kér kedvezményt a műsorszolgáltatóktól, ezért kerülhetett ez az egyes szerződésekben együttesen rögzítésre.
92. Az MKSZ ugyanakkor hozzátette, a fentebb említett egyesülési törekvések során a két szövetség tagjait külön-külön megillető kedvezmények egységesítésének igénye is felmerült, annak érdekében, hogy az egyesült és egységes szövetség tagjai közötti diszkrimináció elkerülhető legyen. Az egyesülési folyamat kezdetétől annak lezárásáig eltelt több mint két év alatt (megközelítőleg 2007. év feléig) a jövőbeli egyesült szervezet és annak egységes tagsága érdekében járt el az MKSZ és vélelmezhetően az MKHSZ is.
93. E körben az MKSZ kiemelte, nem meglepő, hogy a két szervezet kezdeti alapszabályai és látásmódja között sok hasonlóság fedezhető fel, tekintettel arra, hogy a korábban létrejött társadalmi szervezet (ti. MKHSZ) és az abból kivált tagok által létrehozott új társadalmi szervezet (ti. MKSZ) ugyanazon érdekképviselői tevékenységet végezte azonos személyi kör (kábeles szolgáltatók) részére, továbbá tekintettel arra, hogy Dr. N. J. járt el ügyvezető titkárként huzamosabb ideig mindkét szervezetnél. Emellett, bár az ilyen irányú törekvések ellenére az MKSZ és az MKHSZ egyesülésére nem került sor, a két szövetség párhuzamos érdekképviselői tevékenységére tekintettel ésszerűnek mutatkozott az együttműködés, melynek feltételeit egy, a jogszerűség keretein belül mozgó, a szerződéstervezetek jogi – hírközlésszakmai észrevételezésére, szakmai továbbképzésekre, közös marketing tevékenységekre, illetve az etikai szabályzat egységesítésére vonatkozó együttműködési megállapodás volt hivatott rögzíteni. Az együttműködési megállapodás azonban csak tervezeti szinten létezett, annak mindkét szövetség részéről történő elfogadására és így hatályba lépésére sem került sor. A korábban előirányzott együttműködésnek – az együttműködés kereteinek kiterjesztésével is együtt járó – folytatásától, amelyet az MKHSZ továbbra is napirenden tartott, az MKSZ azért zárkozott el – és az előzetes álláspont 192. bekezdésében (a jelen végzés 84. pontjában) idézett nyilatkozat is erre kíván utalni –, mert az már versenyjogi aggályokat vethetett volna fel tényleges egyesülés hiányában.
94. Az MKSZ előadta, hogy a szövetségek részéről a szerződéses feltételek műsorszolgáltatókkal történő közös tárgyalására kizárólag a műsorszolgáltatók kezdeményezésére, időhatékonysági és célszerűségi okokból került sor, eseti jelleggel.
95. A szerződések közötti szövegszerű egyezések, átfedések álláspontja szerint alapvetően abból erednek, hogy a műsorszolgáltatók ugyanazon tartalmú szerződést küldik meg a műsorterjesztőknek, az MKSZ-nek és vélelmezhetően az MKHSZ-nek, valamint más érdekképviselői szervezetnek is. Az azonosság tehát a műsorszolgáltatóktól ered, és éppen az MKSZ általi tárgyalás hiányában lennének lényegében azonos tartalmú szerződések a műsorterjesztők vonatkozásában. Amennyiben pedig az MKSZ által javasolt szerződéses

kikötésekben további hasonlóság mutatkozik, úgy az a piaci körülmények és egyéb tényezők által meghatározott hasonló reakciókból fakad. Ugyanis az általános jellegű szerződési feltételek tekintetében előfordul, hogy adott szektoron belül hasonló jellegű szövegezéssel alkalmaznak egyes klauzulákat (pl. irányadó jog, vis maior stb.). Így nem állítható, hogy a „mintaszerződések hasonlóságára nincs más ésszerű magyarázat, mint az összejátszás.”

96. Az MKSZ álláspontja értelmében amennyiben ugyanis a szerződéses kikötésekben hasonlóság mutatkozik, úgy az elsődlegesen a műsorszolgáltatók azonos tartalmú szerződéseiből ered, másodlagosan a piaci körülmények és egyéb, korábban már részletesebben kifejtett tényezők által meghatározott hasonló reakciókból fakad, és a párhuzamos magatartás körében értékelendő. A szövetségek hasonló magatartásának többek között az alábbi ésszerű indokai voltak.

- Ugyanabban az iparágban, lényegében azonos profillal tevékenykednek, így egyáltalán nem meglepő az, hogy egymástól függetlenül is hasonló témákat, ügyeket vetnek fel a műsorszolgáltatókkal való (önálló) egyeztetéseik során. Hasonló megállapításra juthatott volna a GVH akkor is, ha a szerződések más tárgyú rendelkezéseinek (pl. joghatóság, közreműködők felelőssége stb.) hasonlóságát elemezte volna, azonban az összehangolt magatartás lehetősége ezen esetekben nyilvánvalóan fel sem merült.
- A két szövetség ugyanazon a piacon tevékenykedik, és ugyanolyan jellegű tagsággal rendelkezik.
- Logikus és ésszerű piaci magatartás az, ha egy szerződéskötési folyamatot kísérő egyeztetés során felmerül, hogy a szállító a megrendelt illetve elérhető volumenre tekintettel milyen mértékű kedvezményt ad – ez teljesen természetes és egyértelmű, a piaci körülmények által indokolt felvetés.
- A műsorterjesztési szerződések első tervezetét legelőször az érintett műsorszolgáltatók bocsátják az eljárás alá vontak rendelkezésére. Ezek a szerződéstervezetek pedig már tárgyukból fakadóan is igen hasonlóak, valamint gyakran tartalmazzak már kedvezményre vonatkozó rendelkezéseket is.

97. Az MKSZ nem ért egyet azzal, hogy a két szövetség tudatosan összehangolta volna a műsorszolgáltatókkal szembeni magatartását a versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezmények, illetve a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítése tekintetében. Felhívta a figyelmet arra, hogy az Európai Unió bíróságainak az EUMSZ. 101. cikkével kapcsolatos joggyakorlata szerint „az egyszerű párhuzamos magatartás akkor tekinthető az összehangolt magatartás erős bizonyítékának, ha a szokásostól eltérő versenyfeltételekhez vezet. Azonban nem feltételezhető összehangolt magatartás olyan esetekben, ahol a párhuzamos magatartást az összehangolástól eltérő okok is magyarázhatják.” „A párhuzamos magatartás nem tekinthető az összehangolt magatartás egyértelmű bizonyítékának, kivéve, ha az ilyen magatartásnak az összehangolás az egyetlen valószínű magyarázata.”

98. Nem merült fel sem információ, sem bizonyíték arra vonatkozóan, hogy az eljárás alá vontak bármilyen esetleges tudatos együttműködése a kedvezmények szerződésekbe illesztésére irányult volna. Egyes vizsgált szerződések megfogalmazása szerint az adott mértékű kedvezmény a másik szövetség tagjainak sem biztosítható, noha a vonatkozó

kikötés mindkettejük szerződésében szerepelt. Az MKSZ egyetért a Versenytanács azon megállapításával, hogy e tekintetben a szerződések között logikai ellentmondás van, ez azonban épp nem az összehangolt magatartást támasztja alá, hanem azt, hogy az eljárás alá vontak a kérdésben nem működtek együtt, ellenkező esetben ilyen ellentmondás vélhetően nem alakulhatott volna ki. Ezen túlmenően megjegyzi, hogy a műsorszolgáltatóknak általános esetben nem feltétlenül állna érdekében kedvezmények nyújtása. Ennek következtében éppen a kedvezmények nyújtásának legszűkebb körben való tartása, azaz a kedvezményezettek körének a „kereszt-utalás” kihagyásával való szűkítése állna érdekében. A fentiek is egyértelműen igazolják, hogy azon feltételezés, amely szerint a “mintaszerződések hasonlóságára nincs más ésszerű magyarázat, mint az összejátszás”, megalapozatlan és téves.

99. Kifejtette továbbá, az együttműködés kartellgyanúra hivatkozással történő visszautasítása ésszerűen nem azt támasztja alá, hogy az eljárás alá vontak már korábban is jogellenes magatartást tanúsítottak volna, hanem éppen azt, hogy az MKSZ pontosan ismerte a jogszabályi előírásokat és tilalmakat, és azokkal összhangban kívánt eljárni.
100. Kiemelte, az egyszerű, „véletlen”, szándékegység nélkül megvalósuló hasonló magatartás nem értékelhető összehangolt magatartásként, a GVH azonban az eljárás alá vontak „tudatos” együttműködését nem támasztotta alá, és nem is bizonyította. Egy kismértékű egyezőség (amely a vizsgált szerződések legfeljebb harmadát érinti), nem értékelhető az összehangolt magatartás egyértelmű bizonyítékaként (az eljárás alá vontak közötti tényleges és fennálló tudatos összehangolt magatartás feltehetőleg sokkal nagyobb egyezésre vezetett volna). Ugyancsak nem szolgálhat az összehangolt magatartás megállapításához szükséges minden kétséget eloszlató bizonyítékként egyetlen műsorszolgáltató összehangolásra vonatkozó nyilatkozata.

V.2. MKHSZ⁶⁸

101. Előadásában az MKHSZ az Etv.-re hivatkozott, melynek értelmében a tagfelvételtől az alapszabályban meghatározott egyesületi szervnek határozatot kell hozni, a felvétel elvetéséről azonban nem, és ilyen esetben annak indokát sem kell adni. Az eljárás megindulását megelőzően fel nem vett jelentkezők esetében sem történt konkrét és végleges elutasítás, és ehhez indokolás kiadására sem került sor. Hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a későbbiekben a jelen eljárásban vizsgált tagfelvételi gyakorlattal érintett kábelszolgáltatók többségét, akik az MKHSZ-nél felvételüket kérték, a szövetség soraiba felvette, többen közülük jelenleg meghatározó tisztséget viselnek az MKHSZ-ben.
102. A két szövetség közti, a szerződések tartalmával kapcsolatos tényleges vagy hallgatóságos akarategységet illetően akként nyilatkozott, hogy az 1996. évi I. törvény alapján létrejött szerződések megszövegezésében néhány fő vett részt annak idején, akik aztán a két szövetség munkájában is szerepet vállaltak. Így természetesen hasonlóak lehetnek a szerződésszövegek, hiszen azok ugyanarra a forrásra vezethetőek vissza. Pont ezért az esetenkénti egyezőség is teljesen természetes, egy adottság leképeződése. Ugyancsak az egyezőség ésszerűségét támasztja alá az, hogy a szerződések jogi része nagyrészt a Polgári Törvénykönyvön alapul, és ebben egyébként semmi versenykorlátozó vagy versenytorzító elem nem lehet. Cáfolja, hogy a szövetségek tudatosan összehangolták volna

⁶⁸ Vj/151-004/2009., Vj/151-247/2009.

magatartásukat. Az a körülmény, hogy két szövetség létezik, egyben azt is jelenti, hogy ezek a szövetségek versenyeznek egymással, annak érdekében, hogy minél több tagjuk legyen, hiszen a tagok számának változása a tagdíjbevétel változását is maga után vonja. Ezzel a versenyzői léttel összeegyeztethetetlen az, hogy a szövetségek együttműködjenek egymással. Előadása szerint az együttműködés mindösszesen három területre korlátozódott az elmúlt években: az etikai szabályzat kialakítására, az előfizetői létszám-ellenőrzési rendszer létrehozására, illetve az évenkénti konferenciák megszervezésére.

VI.

Jogi háttér

103. A Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre.
104. A (2) bekezdés szerint ez a tilalom vonatkozik különösen:
- a) a vételi vagy az eladási árak, valamint az egyéb üzleti feltételek közvetlen vagy közvetett meghatározására;
 - f) a piacra lépés akadályozására.
105. Az EUMSZ. 101. cikke a Tpv.-vel azonos szabályozást tartalmaz. Az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:
- a) a beszerzési, vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése.
106. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2004. május 1. napjától hatályos 1/2003/EK tanácsi rendelet⁶⁹ (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, amelyek az ezen előírás szerinti értelemben befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet, nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazzák. Ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján a nemzeti versenyjog alkalmazása nem vezethet azoknak a megállapodásoknak, vállalkozások társulásai döntéseinek vagy összehangolt magatartásoknak a megtiltásához, amelyek befolyásolhatják ugyan a

⁶⁹ Hivatalos Lap 2004. évi magyar különkiadás, 8. fejezet, 2. kötet 205. o.

tagállamok közti kereskedelmet, de a versenyt az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben nem korlátozzák, az EUMSZ. 101. cikke (3) bekezdése feltételei alkalmazásának eleget tesznek vagy valamelyik, az EUMSZ. 101. cikke (3) bekezdésének alkalmazására kiadott rendelet hatálya alá esnek.

107. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke értelmében a tagállamok versenyhatóságai egyedi ügyekben alkalmazhatják az EUMSZ. 101. és 102. cikkét. E célból saját kezdeményezésükre vagy panasz alapján a következő határozatokat hozhatják:

- előírhatják a jogsértő magatartás befejezését,
- ideiglenes intézkedéseket rendelhetnek el,
- kötelezettségvállalásokat fogadhatnak el,
- pénzbírságot, kényszerítő bírságot vagy a nemzeti joguk által biztosított egyéb szankciót szabhatnak ki.

Amennyiben a birtokukban lévő információk alapján a tilalom feltételei nem teljesülnek, olyan határozatot is hozhatnak, hogy részükről semmilyen intézkedés nem indokolt.

108. A Tpv. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása során az e cikkek hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha az 1/2003/EK rendelet alapján a GVH eljárásának van helye. Továbbá a Tpv. 91/A. § (1) bekezdése szerint az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása során a Tpv. rendelkezéseit a Tpv. XVI. fejezetében, illetve az 1/2003/EK rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

109. A Tpv. jelen eljárásra irányadó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint az eljáró versenytanács a vizsgáló jelentésének kézhezvételét követően az eljárást megszünteti akkor is, ha a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem állapítható meg törvénysértés, és az eljárás folytatásától sem várható eredmény; az eljárást megszüntető végzéssel szemben külön jogorvoslatnak van helye.

VII.

Jogi értékelés

VII.1. Alkalmazandó jog: tagállamok közötti kereskedelem érintettsége

110. A fentebb idézett 1/2003/EK rendelet értelmében, ha a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti magatartásokra nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazniuk kell, amennyiben azok befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet.

111. A tagállamok közötti kereskedelem fogalmáról szóló bizottsági közlemény⁷⁰ (a továbbiakban: TKKÉ közlemény) értelmében a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma egy olyan önálló jogi kritérium, amelyet minden esetben egyedileg kell értékelni.

⁷⁰ A Bizottság 2004/C 101/07 sz. közleménye: Iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról (Hivatalos Lap C 101., 2004.4.27., 81. o.)

Joghatóság elhatároló kritérium, amely meghatározza a közösségi versenyjog alkalmazásának hatókörét.⁷¹

112. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma az EUMSZ. 101. és 102. cikke alkalmazásának hatókörét azokra a megállapodásokra és magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Unión belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást gyakoroljanak.⁷² Az Európai Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érzékelhetőnek” kell lennie.⁷³
113. A 101. cikk megfogalmazásából, valamint az uniós bíróságok ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazásakor különösen három összetevővel kell foglalkozni: a „tagállamok közötti kereskedelem”, a „hatással lehet”, és az „érzékelhetőség” fogalmával.
114. A TKKÉ közlemény alapján a „tagállamok közötti kereskedelem” fogalmába beletartozik minden határokon átnyúló gazdasági tevékenység, azaz nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áru- és szolgáltatáscserére. A kereskedelem fogalma olyan eseteket is magában foglal, amelyekben a megállapodás a piaci verseny szerkezetére gyakorol hatást. A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériumának alkalmazása független az érintett földrajzi piacok meghatározásától: a tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része.⁷⁴
115. A „hatással lehet” kifejezés arra utal, hogy jogi vagy ténybeli objektív tényezők egy csoportja alapján kellő mértékű valószínűséggel előre láthatónak kell lennie annak, hogy egy megállapodás, illetve magatartás közvetlen vagy közvetett, tényleges vagy potenciális hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelem szerkezetére. A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése szempontjából az érintett vállalkozások szubjektív szándéka közömbös. Az uniós jog alkalmazhatóságának megállapításához elegendő továbbá, ha a megállapodás alkalmas arra, hogy az Unión belüli verseny szerkezetére hatással legyen, nem szükséges, hogy ténylegesen gyakoroljon ilyen hatást.⁷⁵ A kereskedelemre gyakorolt hatás értékelése számos körülmény alapján történik, amelyek önmagukban nem feltétlenül döntőek, ideértve a megállapodás természetét, a megállapodás tárgyát képező áruk jellegét, és a megállapodást kötő felek piaci helyzetét és súlyát. Mindezeket túl figyelembe kell venni azt a ténybeli és jogi környezetet, amelyben a megállapodás érvényesül. A gazdasági és jogi környezet befolyásolja, hogy a magatartás mennyiben képes hatást gyakorolni a tagállamok közötti kereskedelemre.⁷⁶

⁷¹ TKKÉ közlemény 12. pontja, 56/64. és 58/64. sz. egyesített ügyek, Consten és Grundig (EBHT 1966., 429. o.), valamint 6/73. és 7/73. sz. egyesített ügyek, Commercial Solvents (EBHT 1974., 223. o.)

⁷² TKKÉ közlemény 13. pont

⁷³ 22/71. sz. ügy (Béguelin) EBHT 1971, 949. o.

⁷⁴ TKKÉ közlemény 19-22. pontok

⁷⁵ TKKÉ közlemény 23., 25-27. pontok

⁷⁶ TKKÉ közlemény 28., 32. pontok

116. A tagállamközi kereskedelemre gyakorolt hatásnak „érzékelhetőnek” kell lennie. Ha a megállapodás természeténél fogva alkalmas arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közötti kereskedelemre, illetve minél nagyobb a megállapodásban részes vállalkozások piaci súlya, annál nagyobb valószínűséggel tekinthető érzékelhető mértékűnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás.⁷⁷ Az érzékelhetőség megállapítása során a „kereskedelemre gyakorolt hatás nem érzékelhető mértéke” szabály, a NAAT-szabály (non-appreciable affect on trade) az irányadó. A NAAT egy olyan negatív vélelem, amely kimondja, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakorló megállapodások milyen feltételek mellett nem érintik egyébként érzékelhető mértékben a tagállamok közti kereskedelmet. A NAAT-szabály alapján amennyiben az érintett vállalkozásoknak a megállapodás tárgyát képező termékekkel megvalósított együttes éves közösségi forgalma meghaladja a 40 millió eurót, és a felek együttes piaci részesedése legalább egy, a Közösségen belüli érintett piacon meghaladja az 5%-ot, akkor az érzékelhetőség valószínűsíthető.⁷⁸ Amennyiben egy egész tagállamra vagy több tagállamra kiterjedő megállapodás természeténél fogva alkalmas a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására, az előző két feltétel közül már az egyiknek a teljesülése is arra a következtetésre vezet (megdönthető pozitív vélelemként), hogy a hatás érzékelhető mértékű.⁷⁹
117. Jelen ügyben az eljáró versenytanács megállapította, hogy a vizsgált magatartások tekintetében a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége fennáll, hiszen azok közvetlenül vagy közvetve – számos esetben az Európai Unió valamely Magyarországon kívüli tagállamában honos – műsorszolgáltatók műsorainak terjesztésére, azaz televíziós jogok határon is átnyúló beszerzésére és felhasználására vonatkoztak, mely esetekben a Bizottság is megállapította a tagállamok közötti kereskedelem érintettségét.⁸⁰
118. A szövetségek magatartása emellett – természeténél fogva – alkalmas volt arra, hogy hatást gyakoroljon a tagállamok közti kereskedelem alakulására, tekintve, hogy mindkét szövetség mintaszerződésai és tagfelvételi gyakorlata az ország teljes területén érvényesültek, és mindkét szövetség esetében közvetlenül és/vagy közvetve befolyásolhatták más EU-tagállamokbeli műsorszolgáltatók magyarországi műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott szerződéses feltételeit, illetve más tagállamokbeli piaci szereplők belépési lehetőségeit. A tagfelvételi gyakorlat kapcsán megjegyzendő, hogy az eljárás alá vontak kizáró magatartása részben EU-s támogatási források felhasználásával finanszírozott projektekre irányult.
119. A rendelkezésre álló adatok alapján (vö. 15. pont) az eljárás alá vont MKSZ a magyarországi műsorelosztás (előfizetők) 40-50%-át, míg az MKHSZ 30-40%-át lefedő tagsággal bírt a vizsgált időszakban, s a tagság együttes éves kábeltelevíziós szolgáltatásból származó forgalma külön-külön is meghaladta a NAAT-szabályban foglalt forgalmi küszöböt, tekintve, hogy a tagok együttes éves nettó árbevétele – még a legnagyobb, egyedi megállapodásokat kötő műsorelosztó vállalkozások (vö. 16. pont)

⁷⁷ TKKÉ közlemény 44-45. pontok

⁷⁸ TKKÉ közlemény 50-52. pontok

⁷⁹ TKKÉ közlemény 53. pont

⁸⁰ IV/32.150 (2000/400/EK) bizottsági határozat, EBU (Eurovision), 81. pont (HL L151., 2000.6.24., 18. o.)

nélkül is – több mint 40 millió euró. Ily módon a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatás érzékelhető mértékűnek tekinthető.

120. Mindezek következtében az eljáró versenytanács megállapítása szerint a kábelszövetségek vizsgált magatartása hatással lehetett a tagállamok közötti kereskedelemre, vagyis arra az EUMSZ. 101. cikke – a Tpv. 11. §-a mellett – ugyancsak alkalmazandó.

VII.2. Az értékelés keretei

121. A Tpv. és az EUMSZ. megállapodásokra vonatkozó anyagi jogi szabályainak tartalmi egyezőségére és az 1/2003/EK rendelet fent hivatkozott rendelkezéseire tekintettel az eljáró versenytanács a vizsgált magatartásokat együttesen értékelte az EUMSZ. 101. cikke és a Tpv. 11. §-a alapján, amelynek során figyelemmel volt az EUMSZ. és a Tpv. alkalmazása körében kialakult, jelen ügyben releváns hatósági és bírói joggyakorlatra is.
122. Az eljáró versenytanács a rendelkezésére álló bizonyítékokat – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-a (6) bekezdésének megfelelően – egyenként és összességükben értékelte.

VII.2.1. Vállalkozás fogalma, vállalkozások függetlensége, vállalkozások társulásai

123. A versenyjogban vállalkozásnak minősül minden gazdasági tevékenységet folytató jogalany, függetlenül jogállásától és finanszírozási módjától.⁸¹ Az eljárás alá vont MKSZ és MKHSZ a tagjaik szakmai szövetségei. A tagok mind a Tpv. 1. § (1) bekezdése, mind az EUMSZ. 101. cikke szerint vállalkozásnak minősülnek, amelyek döntő részben egymástól függetlenek.⁸²
124. Az eljárás alá vontak saját nyilatkozatuk szerint műsorterjesztéssel foglalkozó vállalkozások egyesületi formában működő országos érdekvédelmi szervezetének, ekként – a fentiekre is figyelemmel – a Tpv. 11. §-a szerinti értelemben egymástól független vállalkozások társadalmi szervezetének, az EUMSZ. 101. cikke értelmében pedig egymástól független vállalkozások társulásának tekintendők. Az eljárás alá vontak érdekképviselői tevékenységüket a tagok által fizetett tagdíjakból finanszírozzák, ugyanakkor vállalkozási jellegű tevékenységeket is folytatnak.⁸³
125. A Tpv. 11. § (1) bekezdése alkalmazásában mindazonáltal közömbös, hogy a vállalkozások társadalmi szervezete non-profit módon működik-e; a tagjai érdekében tevékenykedő, őket képviselő vállalkozások társadalmi szervezetének ugyanis magának nem kell piaci magatartást tanúsítania ahhoz, hogy magatartása versenyjogilag értékelhető legyen.⁸⁴ Hasonlóképpen, az EUMSZ. 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazhatóságához

⁸¹ Ld. pl. a C-41/90. sz. Höfner és Elser ügyben 1991. április 23-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-1979. o.] 21. pontját, a C-264/01., C-306/01., C-354/01. és C-355/01. sz. AOK Bundesverband és társai egyesített ügyekben 2004. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-2493. o.] 46. pontját.

⁸² A vizsgált magatartás szempontjából az eljáró versenytanács nem tulajdonít jelentőséget annak, hogy a szövetségeken belül léteztek azonos vállalkozáscsoportba tartozó vállalkozások is (pl. Fibernet Zrt. és Dunaweb Távközlési Kft.), mivel a több száz tag túlnyomó többsége egymástól függetlennek minősült.

⁸³ Ld. Vj/151-231/2009.

⁸⁴ Ld. pl. Vj-1/2008. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 1.11. pont)

nem szükséges, hogy egy szakmai szövetség saját kereskedelmi vagy gazdasági tevékenységgel rendelkezzen.⁸⁵

VII.2.2. Vállalkozások társulásainak döntése

126. A döntés fogalmát mind a magyar, mind az európai versenyjogi gyakorlat tágan értelmezi.
127. A Tpv. 11. § alá nemcsak a formális határozat vagy ajánlás formáját öltő érdekképviselői aktusok tartoznak, hanem minden olyan magatartás, döntés, ami a tagvállalkozások versenymagatartását korlátozza, torzítja.⁸⁶ Ennek megfelelően a Tpv. alkalmazásában a „döntés” kifejezés jelentése nem korlátozódik az alakszerűen meghozott, formális határozatra; ide tartozik minden olyan aktus, melyben az adott szervezet kifejezi akaratát, így pl. a szervezet szabályzatai, határozatai, alapszabálya, vagy a formailag nem kötelező, de a piaci szereplők magatartását ténylegesen befolyásoló ajánlások is.⁸⁷ A vállalkozások által létrehozott szakmai érdekképviselői szervezetek döntései ugyanis (közvetlenül vagy közvetett formában) alkalmasak a vállalkozások (mindenekelőtt, de nem kizárólagosan tagjaik) piaci magatartásának befolyásolására, függetlenül attól, hogy az ajánlásként vagy kötelező jelleggel jelenik meg.⁸⁸
128. Kiemelendő továbbá, hogy amint azt a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.129/2009/14. sz. döntésében is hangsúlyozta, a Tpv. 11. §-ának (1) bekezdése a társadalmi szervezet tiltott döntéséről úgy rendelkezik, hogy azt nem köti sem írásbeli, sem más kifejezett formához. Ezért önmagában a formalizált döntés hiánya nem jelenti azt, hogy ilyen döntés ne lett volna, és hogy az ilyen döntést versenyjogi szempontból ne lehetne értékelni.
129. Az EUMSZ. 101. cikke szerinti ügyekben ugyancsak megállapítást nyert, hogy egy szakmai szövetség alapító okirata,⁸⁹ a működését szabályozó rendelkezések,⁹⁰ a társulás által kötött megállapodások, vagy az általa kibocsátott ajánlások önmagukban is döntésnek tekintendők. Az ajánlások kapcsán az a tény, hogy az nem köti a tagokat, nem akadályozza a 101. cikk (1) bekezdése alkalmazását.⁹¹
130. A fentiekre tekintettel vállalkozások társulása döntésének minősül az MKHSZ elnökségének 3/2007. (I. 5.) sz. határozata, amely szerint az MKHSZ tagjainak sorába a GVOP 4.4.2. pályázattal kapcsolatos szövetségi kifogások vizsgálatának „érdemi befejezéséig” nem vehető fel olyan szolgáltató, akinél a „ráépítés” esélye megállapítható

⁸⁵ Ld. pl. T-25/95. sz. ügy (Cimenteries CBR SA kontra Bizottság), EBHT 2000, II-491. o.

⁸⁶ Ld. pl. Vj-73/2001. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 11.6. pont)

⁸⁷ Ld. pl. Vj-75/2001. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 11.9. pont), illetve Vj-199/2005.

⁸⁸ Ld. Vj-1/2008.

⁸⁹ Ld. pl. a Bizottság 70/333/EGK sz. döntése (Re ASPA ügy) HL L 148., 1970, 9. o., a Bizottság 80/917/EGK sz. döntése (National Sulphuric Acid Association ügy) HL L 260, 1980, 24. o.

⁹⁰ Ld. pl. a Bizottság 91/128/EGK sz. döntése (Sippa ügy) HL L 60., 1991, 19. o., a Bizottság 95/188/EK sz. döntése (Coapi ügy) HL L 122., 1995, 37. o., a Bizottság 2001/782/EK sz. döntése (Visa International ügy) HL L 293., 2001, 24. o.

⁹¹ Ld. pl. 8/72. sz. ügy (Vereeniging van Cementhandelaren kontra Bizottság) EBHT 1972, 977. o., 71/74. sz. ügy (Frubo kontra Bizottság) EBHT 1975, 563. o., 96/438/EK sz. ügy (Fenex) HL L 181., 1996, 28. o.

(vö. 58. pont). Az egyedi kérelmek tekintetében a tagfelvétel, illetve az „előjegyzésbe vétel”, azaz a szövetség azon eljárása, miszerint a kérelem elbírálását határozatlan időre elhalasztja, szintén döntésnek tekinthető minden egyes esetben.

131. Az MKSZ esetében nem ismert egy olyan elnökségi vagy közgyűlési határozat, amely a GVOP-ben érintett kérelmezők felvételének kérdését az MKHSZ-hez hasonlóan átfogóan rendezné, erre legfeljebb az egyes kérelmek elutasításában vagy el nem bírálásában megnyilvánuló egyedi esetekből mint vállalkozások társulásának döntéseiből lehet következtetni. Az MKSZ 2004. szeptember 29. és 2007. december 31. között hatályos alapszabályának 4.1.b) pontja ugyanakkor, amely a fentiek értelmében (ld. 127. és 129. pont) ugyancsak döntésnek minősül, akként rendelkezett, hogy nem vehető fel tagként olyan szervezet, amely esetében érdekellentét vagy annak kialakulásának eshetősége áll fenn a szövetség valamely tagjával szemben.
132. A jelen eljárás szempontjából az eljáró versenytanács vállalkozások társulásának döntéseként értékelte továbbá az MKSZ, illetve az MKHSZ mintaszerződések jóváhagyásában megnyilvánuló aktusát (mely az esetek túlnyomó többségében e mintaszerződések ellenjegyzésében öltött testet), amellyel a szövetségek (külön-külön) nyugtázták az egyes műsorok terjesztésének szövetségi tagokkal szemben érvényesített feltételeit, köztük a kedvezményes felhasználási díjat, illetve számos esetben a kedvezmény mértékét és annak számítási alapját. A feltárt tényállás alapján egyértelmű, hogy a szövetségek a mintaszerződésekkel kapcsolatos tárgyalási folyamatban részt vettek (hiszen ez egyik legfőbb feladatuk, ami mind a terjesztők, mind a műsorszolgáltatók számára értéket képvisel, hatékonysági előnyt hordoz), aminek eredményeképp létrejött egy szerződéses minta. Az a tény, hogy ezt követően ez a tagoknak ajánlásként továbbításra került, jelzi, hogy a szövetség(ek) azt – akár formálisan, akár csak a tárgyalási folyamat lezárásával – jóváhagyták, azok tartalmát nyugtázták, melynek tényét jellemzően ellenjegyzés formájában a tagok számára is egyértelművé tették. A versenyjogi értelemben vett döntés megállapíthatóságához nem szükséges, hogy az formális aktus alakját öltse, vagy hogy előre meghatározott személyek, fórumok vegyenek részt benne. A tárgyalások lezárása, a szerződésminták ellenjegyzése, illetve azok tagok részére történő – műsorszolgáltatók általi – továbbküldése önmagában is bizonyítja a döntés megtörténtét.
133. Ezen egyedi, jóváhagyásban megnyilvánuló döntések az eljáró versenytanács szerint továbbá mindkét szövetség esetében egy átfogó terv, egy korábban hozott döntés megvalósításának részét képezték, amely arra vonatkozott, hogy a vizsgált kikötések a lehető legtöbb szerződésben szerepeljenek. E terv megfogalmazására, kialakítására vonatkozó döntés konkrét időpontja, formája a versenyfelügyeleti eljárásban nem vált ismertté, azonban a magatartás értékeléséhez erre nincs is szükség, hiszen a mintaszerződések letárgyalásában és jóváhagyásában, ellenjegyzésében megnyilvánuló egyedi döntések, a vizsgált szerződéses kikötések alkalmazásának kiterjedtsége mindkét szövetség esetében egyértelműen bizonyítják a korábbi, alapul szolgáló döntés tényét.⁹²

VII.2.3. Megállapodás és összehangolt magatartás

134. A versenyjogi értékelés kapcsán leszögezendő az a – számtalan versenytanácsai határozatban és több jogerős bírósági ítéletben⁹³ megállapított – tétel, miszerint a

⁹² Hasonló következtetésre jutott a Versenytanács a Vj-51/2005. sz. ügyben hozott határozatában.

⁹³ Ld. pl. a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.798/2006/7., 2.Kf.27.232/2007/14., 2.Kf.27.052/2007/22. számú ítéleteit.

vállalkozások közötti megállapodások és összehangolt magatartások versenyjogi megítélésének kiindulópontja azon követelmény, hogy a vállalkozások piaci döntéseiket önállóan hozzák meg, mellőzve a versenytársaikkal akarategységben tanúsított piaci magatartást.

135. A Tpv. 11. §-a, illetve az EUMSZ. 101. cikke szerinti megállapodás nem esik egybe a polgári jogi vagy társasági jogi értelemben vett megállapodással. A versenyjogi értelemben vett megállapodás nemcsak írásos szerződés formájában, hanem egyéb módon is létrejöhet. Szükséges és egyben elegendő feltétele, ha az érintett felek akarategysége megállapítható, vagy a felek megállapodásra utaló magatartást tanúsítanak.⁹⁴
136. A versenyjog által tilalmazott, két független piaci szereplő közötti megállapodás bizonyításához az szükséges, hogy megállapítható legyen arra vonatkozó akarategységségük, hogy a piacon egy meghatározott módon kívánnak viselkedni. A megállapodás nemcsak közvetlen (pl. szerződés), hanem közvetett bizonyítékokkal is bizonyítható. Mint azt a bírói gyakorlat is megerősíti, a versenyjogi értelemben vett megállapodás körülményei nem minden esetben tárhatók fel egyetlen szabályosan írásba foglalt dokumentum révén, a feltárt tények és a vállalkozások utóbb tanúsított magatartása egy adott logikai láncolat mentén együttesen azonban igazolhatják a versenyjogsértés elkövetését, a versenyjogba ütköző akarategységség létrejöttéhez tartozó körülményeket.⁹⁵
137. A versenyjog nemcsak a megállapodás révén, hanem az összehangolt magatartással megvalósuló versenykorlátozásokat is tiltja annak érdekében, hogy a versenykorlátozás tilalma a megállapodás szintjét (és formáját) el nem érő, de ugyanúgy tudatos versenykorlátozást magában hordozó összehangolt vagy egyeztetett magatartásokra is kiterjedjen. A versenyjog így tilalmazza a vállalkozások közötti koordináció azon fokát is, amely ugyan nem éri el a megállapodás szintjét, de a gyakorlatban a vállalkozások versenyt veszélyeztető kooperációját jelenti, a vállalkozások közötti együttműködés olyan formáját, amely a verseny, a verseny kockázatainak (azok egy részének) helyébe lép.⁹⁶
138. Az összehangolt magatartás esetén a piac résztvevői egymásra tekintettel azonos piaci magatartást tanúsítanak, és az összehangolás, egyeztetés révén tudatosan kizárják a piaci magatartással kapcsolatos bizonytalanságot. Az összehangolt magatartás természeténél fogva nem tartalmazza a megállapodás minden egyes elemét, de például ilyenek minősülhet a résztvevők magatartásában megnyilvánuló koordináció. Az összehangolt magatartás így – mint vállalkozások közötti koordináció – a vállalkozások versenyből fakadó kockázatainak elkerülése, illetőleg kezelhetővé tétele érdekében juttatja szerephez a vállalkozások gyakorlati együttműködését.

VII.3. A tagfelvételi gyakorlat értékelése

139. Előljáróban az eljáró versenytanács szükségesnek tartja megjegyezni, hogy nem vitatja az MKSZ azon álláspontját, mely szerint az eljárás alá vontak magatartásának Etv. szerinti

⁹⁴ Ld. pl. a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.564/2007/18. számú ítéletét, vagy az Elsőfokú Bíróságnak a T-41/96. sz. Bayer kontra Európai Bizottság ügyben 2000. október 26-án hozott ítéletét, és a T-49/02. és T-51/02. sz. Brasserie Nationale SA és társai kontra Európai Bizottság ügyekben 2005. július 27-én hozott ítéletet.

⁹⁵ Ld. pl. a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.232/2007/14. és 2.Kf.27.167/2008/22. sz. ítéleteit, illetve a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.39.259/2006/4. sz. ítéletét.

⁹⁶ Ld. pl. 48/69. sz. ügy (ICI kontra Bizottság) EBHT 1972, 619. o.

értékelésére nem rendelkezik hatáskörrel, ez azonban nem jelenti azt, hogy a tagfelvételi gyakorlat a Tpv. és az EUMSZ. alapján ne lenne megítélhető. A következetes versenyjogi gyakorlat szerint⁹⁷ valamely magatartás versenyjog hatóköre alól történő kivonása csak kivételesen, erre irányuló explicit jogalkotói szándék megállapíthatósága esetén lehetséges. Ilyen körülmény azonban a jelen végzés tárgyát képező tagfelvétellel, illetve az Etv.-vel kapcsolatban nem merült fel, így a Tpv. / EUMSZ. hatályának részletes vizsgálatától az eljáró versenytanács eltekintett.

VII.3.1. A szövetségek (önálló) döntésének értékelése

140. A szövetségek a tagfelvételi gyakorlatukkal kapcsolatban hivatkoztak arra, hogy a kérelmek elutasításáról sem az Etv., sem az alapszabály alapján nem szükséges határozatot hozniuk, és indokolási kötelezettség sem terheli őket (ld. 86. és 101. pont). Az MKSZ 2004. szeptember 29. és 2007. december 31. között hatályos alapszabálya tagságot kizáró feltételként említi a meglévő szövetségi tagokkal szembeni érdekellentét fennállásának vagy kialakulásának lehetőségét (alapszabály 4.1.b. alpont), emellett néhány adminisztratívabb jellegű előírást rögzít a tagság feltételeként (távközlési tevékenység végzése, jogszerű működés igazolása, adatszolgáltatási és tagdíjfizetési kötelezettség teljesítése), míg a vizsgált időszakban hatályos alapszabályok mindegyike akként rendezte az elnökség tagfelvétellel kapcsolatos feladatkörét, hogy a jelölt „szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait körültekintően mérlegelve” kell a kérelem közgyűlés elé terjesztéséről döntenie (ld. 26. és 29. pont). Az MKHSZ alapszabálya a felvételhez csak néhány – a fentiekhez hasonló – adminisztratív feltétel teljesülését követeli meg. Az MKSZ alapszabályához hasonlóan az MKHSZ vonatkozó dokumentuma szerint is a tagfelvétellel a jelölt „szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait körültekintően mérlegelve” kell döntenie az elnökségnek (ld. 54. pont).
141. Az eljáró versenytanács nem vitatja, hogy az eljárás alá vontak mint az önkéntesség elvén alapuló érdekképviseleti szervek főszabályként szabadon választhatják meg tagjaikat. Felhívja ugyanakkor a figyelmet arra, hogy az európai joggyakorlat számos esetben találta jogsértőnek a szakmai szervezetek tagfelvételi gyakorlatát, amennyiben a felvételi szabályok nem objektív szempontokon alapultak és/vagy a kérelem elutasítása ellen nem biztosítottak megfelelő jogorvoslati lehetőségeket.⁹⁸ Az Elsőfokú Bíróság emellett egyértelművé tette, hogy ahhoz, hogy a Bizottság a tagsági feltételek 101. cikk (3) bekezdése szerinti nélkülözhetetlenségét elemezhesse, szükséges, hogy azok objektívek és kellően meghatározottak legyenek, továbbá hogy alkalmasak legyenek a megkülönböztetés-mentes alkalmazásra.⁹⁹ A hivatkozott európai joggyakorlatot – figyelemmel a Tpv. és az EUMSZ. anyagi jogi rendelkezéseinek teljes körű harmonizációjára – az eljáró versenytanács a Tpv. alkalmazása szempontjából is irányadónak tekinti.

⁹⁷ Ld. pl. Vj-100/2002., Vj-66/1997., Vj-17/2006. (A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsának a Tpv.-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntései, 2012, 1.5., 1.6., 1.7., 1.9. pontok)

⁹⁸ Ld. pl. Sarabex ügy, VIIIth Report on Competition Policy (1978), 35-37. pontok; The London Sugar Futures Market Limited ügy, HL L 369, 1985, 25. o.; Retel 1988 ügy, HL C 121, 1991, 2. o.; IATA Passenger Agency Programme és IATA Cargo Agency Programme ügyek, HL L 258, 1991, 18. és 29. o.

⁹⁹ Ld. pl. T-528/93. sz. ügy (Métropole Télévision kontra Bizottság) ECR II-649 (1996), illetve a Bizottság COMP/37.860 sz. ügyben hozott döntése (Morgan Stanley / Visa International and Visa Europe)

142. A feltárt tényállás alapján megállapítható, hogy a tagfelvétel szabályainak alkalmazásával kapcsolatban mindkét szövetség elnökségének mérlegelési jogköre meglehetősen széleskörű volt, az alapszabályokban nem kellően körülírt rendelkezéseken (a jelölt „szakmai-gazdasági helyzetét, viszonyait körültekintően mérlegelve”) alapult. Megállapítható továbbá, hogy mindkét szövetség esetében sor került ezen rendelkezések gyakorlati alkalmazására, azaz egyes műsorelosztók tagfelvételi kérelmének elutasítására és/vagy elbírálásának elodázására, azok oka pedig – részben éppen az alapszabályok imént hivatkozott kellő részletezettségének hiánya miatt – nem mindig rekonstruálható, illetve nem feltétlenül található meg az alapszabályban nevesítve.
143. A felvétel halogatása, elutasítása mind az MKSZ, mind az MKHSZ esetében jelentős részben (bár nem kizárólagosan¹⁰⁰) a GVOP-ben érintett kábelszolgáltatókkal szemben valósult meg, ami utalhat arra, hogy mindkét szövetség rendelkezhetett egy arra vonatkozó átfogó tervvel, hogy ezen szolgáltatókat tagjai sorába (legalább átmenetileg) nem veszi fel. E körben fontos ugyanakkor kiemelni, hogy az eljárás alá vontak gyakorlatáról vélhetően csak részleges információk állnak rendelkezésre, tekintve, hogy – a 23. pontban foglaltaknak megfelelően – a szövetségek 30-40 GVOP-támogatást kifogásoltak, miközben tagfelvétel elutasítására, elodázására csak 14 esetben került sor az eljáró versenytanács előtt is ismerten, melyek közül az MKSZ esetében mindössze 5, az MKHSZ esetében pedig csak 4 szolgáltató volt érintett a pályázatokban. Megjegyzendő továbbá, hogy több, a szövetségekbe fel nem vett műsorelosztó egybevágó nyilatkozata¹⁰¹ szerint a szövetségek azon GVOP-ben érintett vállalkozásokkal szemben nem léptek fel, akik már valamely szövetség tagjai voltak. Az előzőek fényében az eljáró versenytanács álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg egyértelműen, hogy az MKSZ a GVOP-ben érintett kábelszolgáltatók tagfelvétele tárgyában akként döntött volna, hogy e műsorelosztók felvételét elutasítja vagy elodázza. Különösen nem bizonyítható, hogy egy ilyen esetleges döntés valamennyi GVOP-s jelentkezőre egyaránt kiterjedt, vagy csak azokra, akik egy már meglévő szövetségi tag versenytársaként kívántak megjelenni. Az MKHSZ ez utóbbira vonatkozó döntése ugyanakkor egyértelműen megállapítható a 3/2007. (01.05.) sz. elnökségi határozat (vö. 58. pont) alapján, amely szerint az elnökség úgy döntött, hogy „a GVOP. 4.4.2. pályázattal kapcsolatos eljárás érdemi befejezéséig a szövetség nem vesz fel tagként olyan jelentkezőt, akinél bármely szövetséghez tartozó tagszervezet tekintetében a ráépítés esélye megállapítható”.¹⁰²
144. Az európai joggyakorlat alapján a fenti 141. pontban ismertetett elvárásoknak való megfelelés versenyjogi alapon azonban csak akkor vizsgálható, annyiban kifogásolható, ha az adott szövetség, érdekvédelmi szervezet erős piaci pozíciókkal rendelkezik,¹⁰³ illetve ha

¹⁰⁰ A P-Sat Hungary Kft., az I-Nett Kft., a TV Energy Kft., a Csoki-Net Kft., a Vivanet Kft., az Antenna Stúdió Bt. és a QPS Kft. a rendelkezésre álló adatok szerint nem volt érintett a GVOP-pályázatokban.

¹⁰¹ KalocsaKom Kommunikációs és Szolgáltató Kft., Opticon Holding Group Zrt.

¹⁰² Az elnökségi határozat szövege alapján nem egyértelmű, hogy a döntés mindkét szövetség tagjaival szembeni „ráépítés”, vagy csak az MKHSZ-hez tartozó tagok esetén alkalmazandó (és a szöveg szó szerinti értelmezése alapján levonható azon következtetés, hogy a határozat mindkét szövetségre kiterjedően kívánta rendezni a kérdést, csak központosítási hiba eredménye).

¹⁰³ Ld. pl. T-61/89. sz. ügy (Dansk Pelsdyravlerforening kontra Bizottság) ECR II-1931 (1992)

a tagság a piaci versenyben való részvétel elengedhetetlen feltétele, azaz a szervezet nélkülözhetetlen eszközök felett gyakorol kontrollt.¹⁰⁴

145. A jelen esetben az a tény, hogy két szövetség létezik, az MKSZ-ben illetőleg az MKHSZ-ben való tagság fontosságát, nélkülözhetetlenségét, „essential facility” jellegét már önmagában is megkérdőjelezi, különös tekintettel arra, hogy a szövetségi tagsággal járó előnyök (elsődlegesen a műsordíj-kedvezmények) a két szövetségnél hozzávetőleg egyformák. Ezt támasztja alá az a körülmény is, hogy az érintett műsorelosztók egy része mindkét szövetséghez nyújtott be tagfelvételi kérelmet, azaz a két szövetséget ebből a szempontból egyenértékűnek tekintették. Ennek részletes elemzésétől azonban az eljáró versenytanács a fentebb jelzett bizonyítási hiányosságok miatt eltekintett, mivel a vonatkozó bizonyítékok beszerzése – a tagfelvételek dokumentációjának rendelkezésre állása hiányában és az időmúlásra is figyelemmel – álláspontja szerint az eljárás folytatása esetén sem lenne várható.

VII.3.2. A szövetségek közötti együttműködés értékelése

146. Az előző részben írtak alapján a tagfelvételi kérelmek elutasítása, illetve elbírálásának halogatása jogsértőnek minősülhet, ha arra a két szövetség közti megállapodás vagy összehangolt magatartás következtében, egyeztetett módon került sor. A két szövetség együttesen ugyanis már jelentős piaci pozíciókkal rendelkezik, és a műsorszolgáltatók által nyújtott kedvezmények – különösen amennyiben azok csak a szövetségek tagjai felé érvényesíthetőek – akár nélkülözhetetlen eszközként is funkcionálhatnak.
147. A szövetségek közti megállapodásra vagy összehangolt magatartásra vonatkozó közvetlen bizonyíték azonban nem áll rendelkezésre, bár az bizonyos, hogy a GVOP-pályázattal kapcsolatos anomáliák kivizsgálása érdekében együtt léptek fel a különféle hatóságok előtt. Ezen többoldalú egyeztetések tartalma az eljárás során nem került rekonstruálásra, mindössze az MKHSZ 2010. április 8-i közgyűlésének jegyzőkönyvében található a tagfelvétellel kapcsolatos együttműködésre vonatkozó utalás (ld. 73. pont). Ennek hiányában egy esetleges megállapodás vagy összehangolt magatartás léte legfeljebb a szövetségek konkrét, egyedi esetekben tanúsított magatartása alapján lenne körvonalazható, amellyel kapcsolatban azonban az eljáró versenytanács fentebb (ld. 143. pont) már arra a következtetésre jutott, hogy egy ilyen átfogó terv az eljárás alá vontak tagfelvételi és -elutasítási gyakorlatáról rendelkezésre álló információk hiányos volta miatt a két szövetségre külön-külön sem igazolható, ami az erre vonatkozó megállapodás vagy összehangolt magatartás bizonyíthatóságát is kétségessé teszi.

VII.3.3. Összegzés

148. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács következtetése szerint az eljárás alá vontak tagfelvételekkel kapcsolatos magatartása jogellenességének megállapítása a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem lehetséges, és az eljárás folytatásától sem várható e tekintetben eredmény, különösen az eltelt időre figyelemmel, ami a további esetleges bizonyítékok beszerzését megnehezítené. Az eljáró versenytanács így a tagfelvételi gyakorlat vonatkozásában az eljárást a Tpv. jelen eljárásban alkalmazandó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megszünteti.

¹⁰⁴ Ld. pl. Cauliflowers ügy HL L 21, 1978, 23. o.

VII.4. A szövetségek közötti, mintaszerződésekkel kapcsolatos együttműködés értékelése

149. Figyelemmel arra, hogy a műsorterjesztési mintaszerződésekben a műsordíj-kedvezmények kizárólagossága, az árak közvetett rögzítése mindkét szövetség esetében jelentős számban megjelenik, vizsgálendő, hogy ez lehet-e egy köztük létrejött megállapodás vagy összehangolt magatartás következménye. Ennek elemzése során az eljáró versenytanács az alábbi körülményeket vette figyelembe.
150. A mintaszerződések közül 11 esetben¹⁰⁵ tapasztalható a vizsgált kikötések tekintetében teljes szövegszerű azonosság a két szövetség szerződési között, további 2 esetben¹⁰⁶ pedig a kedvezmény mértéke egyforma. 11 műsorszolgáltatóval¹⁰⁷ kötött mintaszerződések tekintetében a kedvezményes kikötés megfogalmazása eltérő, vagy az egyik szövetségnél nincs információ ilyen kikötések alkalmazásáról (de 1-ben¹⁰⁸ a kizárólagosság ténye közös), míg 8 esetben¹⁰⁹ az egyik szövetség mintaszerződéséről egyáltalán nem áll rendelkezésre információ, 8 műsorszolgáltató mintaszerződéseiből¹¹⁰ pedig egyaránt hiányzik a (kizárólagos) kedvezményre való utalás. Ez, a szerződéseknek mintegy harmadát érintő átfedés az eljáró versenytanács álláspontja szerint mindenképpen megalapozza a megállapodás vagy összehangolt magatartás gyanúját. Az a körülmény ugyanis, hogy nincs teljes egyezőség, nem zárja ki az egyeztetést; a megállapodás vagy összehangolt magatartás megállapíthatóságát nem befolyásolja az, ha utóbb a felek esetlegesen nem tartották magukat hozzá, illetve nem teljes mértékben hangolták össze magatartásukat, akár önszántukból, akár más objektív körülmények miatt.
151. A másik szövetségre vagy más kábeltelevíziós érdekképviseleti szervezetre való konkrét utalás szintén jelentős számú mintaszerződésben szerepel.¹¹¹ Ez utóbbit az eljáró versenytanács egyenértékűnek tekintette a másik szövetségre történő hivatkozással, hiszen a vizsgált időszakban más hasonló szervezet nem létezett. Az eljáró versenytanács szerint e „kereszt-utalások” szintén utalhatnak a két szövetség közötti összehangolt magatartásra.
152. Nem vitatható ugyanakkor, hogy a szerződéses rendelkezések azonosságában szerepet játszhatott (egy) műsorszolgáltatók azon törekvése, hogy azonos vagy hasonló szerződéseket kössenek a két szövetség tagjaival. Erre utal az MKSZ 82. pontban említett nyilatkozata és az annak alátámasztására csatolt e-mail, illetve az MKHSZ hasonló tartalmú előadása (ld. 83. pont). Nem zárható ki továbbá, hogy a „kereszt-utalásokat” a műsorszolgáltatók kezdeményezték, figyelemmel arra, hogy számukra a kedvezmények kizárólagossága nehezen értelmezhető olyan esetben, ha maguk a szerződéses kikötések a másik szövetségnek nyújtható kedvezményekre nem utalnak, szó szerinti értelemben véve

¹⁰⁵ Ezek a következők: [ÜZLETI TITOK]

¹⁰⁶ [ÜZLETI TITOK]

¹⁰⁷ [ÜZLETI TITOK]

¹⁰⁸ [ÜZLETI TITOK]

¹⁰⁹ [ÜZLETI TITOK]

¹¹⁰ Egyáltalán nem szerepel kedvezményes kikötés: [ÜZLETI TITOK]; a kedvezmény nem kizárólagos, nincs közvetett árrögzítés: [ÜZLETI TITOK]

¹¹¹ Az MKSZ esetében 8 műsorszolgáltató szerződésében ([ÜZLETI TITOK]), míg az MKHSZ-nél 6 esetben ([ÜZLETI TITOK]).

ugyanis ez azt implikálná, hogy az adott mértékű kedvezmény a másik szövetség tagjainak sem biztosítható, noha mindkettejük szerződésében szerepel.

153. A szerződéses rendelkezések összehangolásának keretét biztosíthatják továbbá az – eljárás alá vontak egybehangzó nyilatkozata alapján megállapíthatóan megvalósult – időnkénti közös tárgyalások, valamint a mindkét szövetség által hivatkozott, az eljárás alá vontak közti személyi kapcsolatok.¹¹² E körben az MKSZ ismertette, hogy együttes tárgyalásokra csak olyan esetben került sor, ha azt a műsorszolgáltató kezdeményezte (vö. 81. pont), implicit módon elismerve ezzel, hogy volt olyan alkalom, amikor a két szövetség közösen tárgyalt a szerződéses feltételekről. Ezt erősíti meg az MKHSZ 83. pontban említett nyilatkozata is, mely kifejezetten elismeri, hogy 2010-ig néhány esetben a két szövetség együttműködött a mintaszerződések tárgyalása során.
154. Ugyancsak az összejátszásra utaló körülményként értékelhetők az eljáró versenytanács álláspontja szerint az MKHSZ 2010. április 8-i közgyűlésén elhangzottak, amely szerint az a terv, hogy a két szövetség a közös műsortárgyalások és a közös műsorterjesztési feltételek tekintetében fennálló korábbi összehangolt fellépést folytassa, az MKSZ kartellezésre vonatkozó kétségei miatt nem teljesült. Bár az MKSZ beadványában cáfolta, hogy a korábbi együttműködés jogszerűtlen lett volna (előadva, hogy az MKHSZ folytatásra vonatkozó javaslata az együttműködés kiterjesztését is előírányozta, és az MKSZ-ben ez vetett fel versenyjogi aggályokat), azt nem vitatta, hogy az együttműködés kiterjedt a szerződéstervezetek jogi-hírközlésszakmai észrevételezésére, ami minimálisan elősegíthette az összehangolt magatartást, keretét biztosíthatott hozzá.
155. A fentiekkel összefüggésben az eljáró versenytanács megítélése szerint a jogsértés esetleges megállapíthatósága szempontjából nem releváns az a tény, hogy a műsorszolgáltatók egy (jelentős) része akként nyilatkozott, hogy a két szövetség ilyen irányú együttműködéséről nem rendelkezik információval, és csak egyetlen műsorszolgáltató állította, hogy sok esetben a két szövetség képviselői együtt tárgyalnak, mivel a műsorterjesztési feltételekre kiterjedő közös tárgyalások tényét az eljárás alá vontak is elismerték, s a joggyakorlat szerint akár egyetlen találkozó is szolgálhat az összehangolt magatartás bizonyítékeként.¹¹³ Az összehangolt magatartás megállapíthatóságát az sem befolyásolja továbbá, ha az egyes találkozókat, közös tárgyalásokat esetleg nem az eljárás alá vontak kezdeményezték; azáltal, hogy ezen tárgyalásokon részt vettek, az együttműködés ezen formájától nem határolódtak el, a jogsértés elkövetéséért szintén felelősek lehetnek.¹¹⁴
156. Az előző pontokban (vö. 153-155.) hivatkozott találkozók, egyeztetések tartalma azonban a versenyfelügyeleti eljárás során nem vált ismertté, s az eljárás alá vontak mindvégig tagadták, hogy azokon a szövetségi és/vagy szövetségen kívüli műsordíjak, illetve az árákkal kapcsolatos kedvezmények vagy azok kizárólagossága tekintetében egyeztetés

¹¹² Vj/151-229/2009., Vj/151-231/2009.

¹¹³ C-8/08. sz. T-Mobile Netherlands BV, KPN Mobile NV, Orange Nederland NV, Vodafone Libertel NV kontra Raad van bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4529. oldal]

¹¹⁴ Ld. pl. T-202/98. sz. ügy, Taté & Lyle kontra Bizottság (EBHT 2001., II-2035. o.), amely szerint létezik megállapodás vagy összehangolt magatartás akkor is, ha egy találkozóknak csupán az egyik résztvevője fedi fel szándékait.

zajlott volna köztük. Bár az eljáró versenytanács meglátása szerint a kizárólagosság és a közvetett árörögzítés egyértelműen a szövetségek érdekét szolgálja, így nehezen képzelhető el, hogy a műsorszolgáltatók kezdeményezésére születtek (különösen annak fényében, hogy egy helyütt az MKSZ maga jegyzi meg, a műsorszolgáltatóknak általánosságban nem feltétlenül állna érdekében még a kedvezmények nyújtása sem), a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg, hogy e tekintetben a szövetségek összehangolták volna magatartásukat, mivel a szerződéses rendelkezéseket illetően azonosított átfedések, hasonlóságok részben a hasonló piaci környezetre, illetve a műsorszolgáltatók közreműködésére is visszavezethetőek lehetnek. Emellett az eljáró versenytanács meglátása szerint további bizonyítékok beszerzése sem várható e tekintetben, mivel a közös tárgyalások tartalmának rekonstruálása az eltelt időre, az eljárás alá vontak ellenérdekeltségére, valamint a műsorszolgáltatók túlnyomó többségének azon nyilatkozatára tekintettel, hogy a szövetségek közti ilyen jellegű együttműködésről nincs tudomásuk, az eljárás folytatása esetén sem lenne megvalósítható.

157. Mindezekre tekintettel az eljáró versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy nem állapítható meg kellő bizonyossággal, hogy a vizsgált kizárólagos kedvezményeket és közvetett árörögzítést eredményező szerződéses kikötések MKSZ-es és MKHSZ-es mintaszerződésekben egyaránt történő megjelenésének nincs más ésszerű magyarázata, mint az összehangolt magatartás,¹¹⁵ azaz a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a jogsértés nem bizonyítható. Az eljáró versenytanács megállapította továbbá, hogy e tekintetben az eljárás folytatásától sem várható eredmény, így az eljárás ezen része vonatkozásában a Tpv. irányadó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerinti megszüntetésnek van helye.

VII.5. Összegzés

158. A fentiekben részletesen kifejtettekre figyelemmel az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást a tagfelvételi gyakorlatot érintő részében és a – szövetségi tagok által a műsorszolgáltatókkal kötendő műsorterjesztési szerződések alapjául szolgáló – mintaszerződések versenykorlátozó hatás kifejtésére alkalmas kizárólagos kedvezményeket, illetve a szövetségeken kívüli műsorterjesztőkkel szemben alkalmazott árak versenykorlátozó célú közvetett rögzítését eredményező kikötéseivel kapcsolatos összehangolt magatartás tekintetében a Tpv. jelen eljárásban alkalmazandó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján megszünteti.

VIII.

Eljárási kérdések

159. A GVH hatásköre az EUMSZ. 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén, valamint a Tpv. 33. § (3) bekezdésén, míg a Tpv. 11. §-a tekintetében a Tpv. 45. §-án alapul. A GVH illetékessége a Tpv. 46. §-a alapján az ország egész területére kiterjed.

¹¹⁵ C 89/85., C 104/85., C 114/85., C 116/85., C 117/85. és C 125/85–C 129/85. sz., Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekben 1993. március 31. évi ítélet [EBHT 1993., I 1307. oldal] 71. pont

160. Az eljárást befejező döntést a Tpv. 63. §-a (2) bekezdésének b) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított hat hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdése szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb hat hónappal meghosszabbítható. A Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a tényállás tisztázásához szükséges adatok közzétételére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be. Mindezekre tekintettel a jelen eljárásban az ügyintézési határidő 2012. január 17-én telt le.
161. A végzés elleni jogorvoslati jogot a Tpv. jelen eljárás szempontjából irányadó 72. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a Tpv. 82. §-a biztosítja.

Budapest, 2013. augusztus 7.

Váczai Nóra s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Berki Ádám s.k.
versenytanács tag

Dr. Tóth András s.k.
a Versenytanács elnöke
versenytanács tagként eljárva